

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.630 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Težave francoske notranje politike

Mednarodno časopisje zadnje čase mnogo piše o kompromitiranosti in gnolbi francoskega parlamentarizma. Od ene časnikarske agencije do druge je židovstvo znalo splesti vrvi, ki naj evropskega buržuja, izmučenega vsled gospodarske krize, izbičajo do skrajnosti v ostankih njegove morale; kritik in vik nad oskrunjenostjo moral naj bo evropski, da se bo tako končno tudi francoski buržujski moral dvignil iz svoje indolentnosti in udariti na predstavnike, ki so v upravo francoskega kapitala uvedli toliko propalosti. Kampanja berlinskega časopisja proti gotovim predstavnikom francoskega parlamentarizma je bila mnogo večja in bolj informirana nego kampanja francoskega časopisja. Trobente berlinskega Jeriha so trobile k naskoku francoskih socialistov na vlado; iz neprestanih finančnih skandalov naj izbruhne nova parlamentarna afera. Kakor je Dreyfusova afera pred 30 leti treščila politično moč generalitete in militarizma ob tla, tako naj afera Oustric, Flandin & Co. zaključijo vladno buržoazije. Režim parlamentarizma in demokracije je treba moralno uničiti — sijajna izvedba nekrvave revolucije, izvedba socialističnega kolektivizma, ki ga ima v Franciji židovstvo v rokah, bo uvedla dobo četrte republike, kakor je Dreyfusova afera izvedla moralno zmago tretje republike.

Možno je, da si je mednarodna politika in posebno Berlin želel tega obrata v francoski notranji politiki. Francoski socialisti iskreno kričijo, da je največji mednarodni zločin, da francoska Banque de France čepi na svojih zlatih zalozah, dočim Nemčija trpi na največji krivici evropskega gospodarstva — na petmilijonski brezposelnosti. Nemčiji naj se otvori dolgoročni kredit, da more izvesti reorganizacijo svoje industrije in svojega trga. Seodobna nemška generacija, ki ne nosi odgovornosti za grehe svojih očetov, ne sme v svoji mladosti biti ubita po kruti jurisdikciji reakcionarne mednarodne pravičnosti, ki se svetohlinsko opravičuje s tradicijo romanske teorije o pravni fiksnosti mednarodnih pogodb in tako v kali ubija vsem mladostni idealizem sodobne evropske generacije, ki čuti v sebi vso bohotnost prožnosti in razvoja iz temeljev, ki si jih je Evropa zadala v l. 1918 in l. 1919. Mednarodna socialna zakonodaja, mednarodna obligatna arbitraž, ustanovitve mednarodne armade za sankcijo mednarodne jurisdikcije, to bi bili atributi novega reda; ki naj v skladu z načeli Internacionale nadomestijo »la patrie nationale« z »la patrie nationale, c'est le genre humain« — »človeški rod je moja domovina«.

Možno je vzeti Oustricovo afero za izhodišče teorij o propalosti sodobnih predstavnikov parlamentarizma. Če kdo, potem finančno polje nudi priliko za uveljavljanje najobčestvenejših in najširokogrudnejših koncepcij, ki so lahko obnem levičarske ali desničarske. Francoski desničarji bi otvorili neomejen kredit nemškimi levičarjem, da ubijejo nemško nacionalistično hidro; nemška desnica bi šla politično le s francosko levico, da izpodnese tla šovinističnim načelom trenutno vladajoče francoske desnice. Dolžiti francoske desničarske državnike očetovstva te politične parabole, ki se ne da spreminiti v hiperbolo ali pa v cirkulus vitiosus darmsdatskega filozofa grofa Kayserlinga, je ravno tako absurdno, kakor je absurdno, da je edino kapitalizem kriv razrušenja gospodarskega in moralnega reda povojne dobe. Iz tragedije dnevnih dogodkov in patologije gotovih naravnih pojavov sklepati o upravičenosti krize gotovih političnih teorij in desničarskega političnega razreda je ravno tako preuranjeno kakor trditi, da Moskva pomeni negacijo ali zaključek socialdemokracije.

Polovica Evrope danes živi v območju abnormálnih političnih razmer in režimov. Ideološki temelji francoske demokracije še zdaleka niso toliko izčrpani, da bi bilo mogoče sklepati o krizi vladajočega političnega razreda. Šele kadar se zruši ravnoležje med gospodarsko in ideološko zgradbo vladajočega političnega sistema, je nujno govoriti o krizi vladajočega političnega razreda.

Ideološko ozadje gotovih finančnih afer je težko in silno mučno. Toda politika ima za take slučaje svojo proceduro, ki svoje zlačince za kazen politično obglavi. Slučaj, kako je Flandin obračunal s socialisti, ki je dal ministrskemu predsedniku Lavalu 125 glasov večine za zaupnico, je pokazal, da so socialisti s svojo kampanjo prekratko potegnili, ker je nemogoče izpodnesti ideologijo francoske desnice s politiko demagoškega kabalizma in intrigantstva.

Obratno izgleda, da se iz vseh teh moralnih afer ustvarja atmosfera, ki bo francoski politiki dala novo smer razvoja. V kolikor so gotovi politiki desnice in leve greznili pod težo dogodkov, v toliko so pridobili gotovi krogi, ki so jih gotovi politiki pod vodstvom framasonov skušali izključiti iz političnega vodstva tretje republike. Bivši pravni šef pariške policije André Benoit je prišel pred priskovalno komisijo o Oustricovi aferi z besedami, češ gospoda, jaz sem framason, če so me framasoni izdali, naj pa tudi framasoni nosijo plat odgovornosti. Velika mojstra preiskovalne komisije Louis Marin in inkvizitor francoskega parlamenta Georges Maudt, edini naslednik Clemenceauja, vodita obnem s svojim sodniškim delom kampanjo za uravnovesenje politične poštenosti in ideološke lojalnosti. Proračunska debata o enotni soli in monopolizaciji solstva, v kateri je framasonstvo doživelo velik polum, je sijajno pokazala, kje so ideološki temelji bodoče politične borbe. Kulturno politična ideologija francoskih krščanskih demokratov, puritansko preprojen nacionalistični center v Clemenceaujevem smislu pod vodstvom Tardieuja, Lavala in Mandela, ki bo prej francoski nego občestveno sektarski in kolektivizem francoskih socialistov, to so tri politične formacije, ki se bodo borile v tej dobi pred splošnimi volitvami v l. 1932.

Molitve za versko svobodo rojakov

Verniki so polnili cerkve po vsej državi in molili za preganjane rojake

V Sloveniji

Ljubljana, 19. marca.

Najgloblje se je dotaknila src jugoslovanskih katoličanov vest o poslanici prevz. knežsko dr. Bauerja in vseh škofov Jugoslavije, ki pozivlja vse katoličane, naj molijo za versko svobodo naših narodnih bratov. Strnjenih src se je danes na praznik sv. Jožefa odzvalo vse katoliško prebivalstvo Jugoslavije. V vseh krajih, kjer žive katoličani v naši državi, so danes molili v ta namen. Povsod se je dvigala k nebu globoka in iskrena molitev, v svojih najglobljih čustvih užaljenega naroda in prosila Boga naj da našim bratom svobodo moliti ga v svojem jeziku. Prav tako, kakor je pred stoletji prosil prerok Boga za svoj narod, naj ne dopusti, da se Izrael pogreši.

Ljubljana doživlja te dni versko obnovo. V času, ko se spokorjena vrača k njemu in ga prosi očistjenja svojih duš, v tem svetem misijonskem času ga je obenem tudi prosila danes milosti za svoje brate. V vseh ljubljanskih župnih cerkvah je bila danes prebrana poslanica knežsko dr. Bauerja in povsod so številne množice, do malega vsa Ljubljana, molila pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom za brate. Težko je primerjati v kateri cerkvi so ljudje molili iskrenejšje, težko je primerjati kje so bili prizori pri branju poslanice in pri molitvah gniljevejši.

V stolnici je bila poslanica nadškofa dr. Bauerja prečitana ob pol 10 pri pridigi. Prostorna stolna cerkev je bila nabito polna vernikov od najodličnejših someščanov do preprostih ljudi. Stolni župnik kanonik dr. Tomaž Klinar je imel krasno pridigo, pri kateri so se množice zalesketale solze v očeh. Bila je to najbolj iskrena, najbolj spontana manifestacija naših ljudi, ki so se v dno svoje duše vživel v bridkost naših bratov, katerim drugi branijo najosnovnejšo človeško pravico, namreč slaviti Boga in se zatekati v stiski k njemu v lastnem jeziku. Po pridigi je bral stolni dekan, gen. vikar g. Ignacij Nadrah pontifikalno sv. mašo, pri kateri je pel pevski zbor pod vodstvom mgr. Premrla. Po maši je vsa zbrana množica pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom molila litanije sv. Jožefa in molitev k vsemogočnemu Bogu, naj ne zavrne svojega ljudstva. Ta ga v žalosti kliče, naj zaradi slave svojega imena pride usmiljen stiskanim na pomoč.

Tudi v ostalih župnih cerkvah je bila dopoldne prebrana poslanica pred misijonskimi

pridigami. Pri frančiškanih je bila prebrana pri pridigi ob 11, nato pa se je vršila sv. maša, pri kateri je krasno pel staroslovensko besedilo pevski zbor »Slogec«. V šentpeterski cerkvi je bila poslanica prebrana dvakrat: ob 8 in ob 11. Molitve pa so bile popoldne ob 3.

Drugod, to je v Trnovem, v šentjakobski cerkvi in v Šiški, je bila poslanica prav tako prebrana dopoldne, molitve pa so se pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom vršile popoldne. Vse cerkve so bile polne vernikov, ki so z ginjenostjo poslušale poslanico in popoldne molile za versko svobodo bratov.

Akademsko mladina se je v velikem številu udeležila službe božje ob 11 dopoldne v cerkvi sv. Jožefa, kjer je daroval službo božjo g. Doktorič. Po službi božji se je akademsko mladina zbrala pred univerzo, kjer so nekateri akademiki imeli kratke patriotske nagovore na mladino.

Več 10.000 vernikov se je danes udeležilo službe božje in poslušale poslanico jugoslovanskega episkopata ter molilo za versko svobodo bratov. Daj Bog, da bi bile iskrene in globoke molitve užaljenega ljudstva uslišane in da bi bili naši bratje deležni vsaj te svobode, da smejo Boga moliti v svojem jeziku!

Molitve v Celju.

Skupnih molitev po odločbi jugoslovanskega episkopata se je v nedeljo popoldne udeležilo v vseh cerkvah ogromno število vernikov. V opatijski cerkvi je opravil prošnjo molitev mestni kaplan g. G. Zafosnik. Te pobožnosti so se v odličnem številu udeležili tudi Nemci ter predstavniki prav vseh organizacij. Enako polna je bila tudi kapucinska cerkev, ogromne množice pa je pritegnila cerkev pri sv. Jožefu, ki je ta dan praznovala povrh še svoj god. V krasnem pomladnem popoldnevu so romale dolge procesije vernikov na priljubljeni hrib. Treba je poudariti, da je javnost pobožnost molitve za neodrečeno zemljo prav razumela in se je udeležila z zares veliko resnostjo in zbranostjo.

V prestolnici

Belgrad, 20. marca. l. Včeraj so se vršile po vseh belgrajskih katoliških cerkvah molitve za naše zaslužene brate Slovence in Hrvate pod Italijo. V cerkvi Kristusa Kralja v Krunski ulici se je dopoldne ob 10 vršila slovesna služba božja, ki jo je ob številni asistenci opravil belgrajski župnik dr. Wagner. Cerkev Kristusa Kralja se je napolnila do poslednjega kotička.

Na Liparskih otokih

Kako živijo politični pregnanci

Pariz, 20. marca. »Italica« prinaša o življenju političnih konfinirancev v Italiji, med katerimi se nahaja okoli 50 Slovanov, zanimivo poročilo. V smislu bitke za znižanje cen je fašistična vlada znižala tudi plače konfinirancev od 10 na 5 lir dnevno. Navadno konfiniranci nimajo drugih dohodkov in mnogi morajo s tem denarjem vzdrževati tudi družine. Pogosto se dogaja, da so njihovi otroci lačni. Zdravstveno stanje je na nizki stopnji in kaj rade se širijo kužne bolezni. Na otokih navadno prebivajo samo ribiči in večinoma pregnancev sploh ni dana možnost, da bi si mogli z delom kaj prislužiti. Živlva so na otokih veliko dražja kakor na celini in celo vodo morajo dovažati s celine. Pisemska cenzura je zelo stroga in le redko pride z otokov izviran glas o življenju pregnancev. Zadnji, ki je obiskal otoke, je bil francoski časnikar Berard. Za njim ni noben tuj časnikar prejel več dovoljenja, da se sme podati na otoke. V zadnjem času pa se je enemu izmed konfinirancev vendarle posrečilo, odposlati pismo v Pariz. Pisec prosi svoje prijatelje, naj se obrnejo na mednarodni

Rdeči križ, ki naj bi poslal kaj živeža otrokom in ženam konfinirancev. Na Tremitihi živi 100 političnih pregnancev pomešano s 400 obsojenci radi navadnih zločinov. Tisti, ki so poročeni, živijo izven taborišča in plačajo od 80 do 100 lir za najemnino. Med otroci je mnogo bolnih, ker jim primanjkuje tečne hrane. Na Liparih je 400 političnih pregnancev, med temi jih ima 53 tudi družine pri sebi. Med otroci je okoli 80 mladoletnih. Okoli 12 pregnancev dela in prejema za svoje delo 7 do 10 lir na dan. Med pregnanci boleha okoli 40 na jetiki, padavici in drugih boleznih. Otroci so limfatični in skrofulozni radi pomanjkanja hrane. Otroci in žene nimajo pravice do zdravniške oskrbe, ker ne spadajo med pregnance. Okoli 30 pregnancev je v ječi, kjer jih fašisti dnevno pretepajo. Za stanovanja plačajo pregnanci okoli 50 do 100 lir na mesec. Kdor hoče v zasebno stanovanje, mora imeti posebno dovoljenje od poveljnika taborišča. Na Ponzi je pregnaniti iz političnih razlogov 280 ljudi. 13 pregnancev ima s seboj družine. Otrok je 34. Nihče ne dela. V zasebnih hišah plačujejo pregnanci od 100 do 200 lir mesečno. Med njimi je mnogo bolnih.

Barantanje s slovensko Koroško

Celovec, 20. marca. »Koroški Slovenec« piše v zadnji številki: »Nemcem gre naseljevanje rajhovskih protestantov na slovenskem ozemlju očividno zelo prepešati. Še smo mi tukaj in se držimo svoje grude in to germanizatorjem Slovencev ne gre v račun. Da iztrebljenje slovenskega življa tako počasi napreduje, to koroškim Nemcem ne gre iz glave. Slovincem se delajo najprej povsod zapreke, izpostavljeni so raznim šikanam z vseh strani, da se končno zadolžijo in prodajajo svoja posestva. Načelstvo neke kmetijske zadruge (?) v slovenskem ozemlju, ki svojega imena noče izdati in ki krilatice »Koroška Koroščina« smatra samo tedaj za resno, kadar gre za Nemce ali Nemcem prijazne Slovence, je poslala poljedelskemu ministru Thalerju pismo, v katerem ga vabi, naj naseli z denarjem, ki bo šel v Paragvaj, tirolske kmečke sinove na slovenskem ozemlju, kjer je že kultivirana zemlja, na kateri uspevajo vsi poljski pridelki. Nad 50 kmetijskih posestev z okrog 30 ha zemljišča pojde v kratkem na dražbo. Cena hektar po 1000 S. Odpošiljatelj pisma bi tirolske Nemce sprejeli z odprtimi rokami. To bi bila zdrava gospodarska politika! Denar bi ostal v deželi, več bi se prodiralo, država bi imela višje davčne dohodke.

izboljšala bi se trgovinska bilanca (?), naš narod bi se nam ohranil in toliko manj tujih šibarjev bi imelo prostora pri nas (kot so odpošiljatelj pisma). Podpisani so pripravljeni, da pošljejo popis posestev in uvedejo kupna pogajanja. Sedaj ne razumemo, zakaj zahtevajo Nemci vedno kolonije, ko pa ne pustijo, da bi se Nemci izseljevali. Mogoče pa imajo ta načrt, da bi poslali s svoje grude pregnane Slovence v kolonije, ako jih kdaj dobijo nazaj.

Alba se vrnil v Španijo

Madrid, 20. marca. kk. Bivši liberalni minister Santiago Alba, ki ga je vlada Primo de Rivero hudo preganjala, se je po polletnem bivanju v Parizu vrnil v Madrid, kjer se hoče pogajati s konstitucionalisti in na novo organizirati svojo stranko.

Madrid, 20. marca. kk. Danes popoldne se je pričela velika razprava pred vojnim sodiščem proti voditeljem decembrske revolucije, to je proti 12 osebam, ki so podpisale revolucionarni manifest, od katerih pa je prisotnih samo 6 obtožencev, dočim so drugi zbežali v Francijo. Državno pravdnstvo predlaga kazen 15 let za zarotnika Alcala Zamora, za ostale pa kazen po 12 let.

Mnogi so morali ostati zunaj.

Med mašo je pel cerkveni pevski zbor pod vodstvom Mejača Kimovčeve staroslovensko mašo. Med mašo je govoril dr. Avgustin Jurčič. V svojem govoru je med drugim poudaril: Težko greši vsak narod in vsaka država, ki tepta pravice narodnih manjšin, ki jim je usojeno živeti pod oblastjo drugega naroda. Jugoslovanski episkopat ima točne podatke, da se našim otrokom zabranjuje, da se učijo v materinščini. Ravno tako ima podatke, da se duhovnikom zabranjuje propovedovati božjo besedo v slovenskem jeziku, da se prepoveduje moliti v našem jeziku. Naš jugoslovanski episkopat Vas poziva danes vse, da molite za naše uboge brate. Danes smo se zbrali, da bo naša molitev uslišana. Molili bomo k Bogu, da da enakost, hrabrost in potrpljenje našim preganjanim bratom. Ko homo tako molili, homo molili v duhu evangelija, v duhu katoliške cerkve. Katoliška cerkev je bila vedno nasprotna vsakemu verskemu preganjanju, tako v Rusiji kakor na Malti, Mehiki in Litvi. Ta glas se bo, kakor smo globoko prepričani dvignil tudi za nas. Naše molitve za naše brate po krvi in jeziku, po veri in zgodovini ne bodo prenehale prej, dokler ne bodo popolnoma uslišane. Naše molitve za njihovo versko svobodo ne bodo nehale prej, dokler ne bodo uslišane.

Francozi o molitvenem dnevu

Belgrad, 20. marca. ž. Ob akciji katoliških škofov v Jugoslaviji, da bi se zboljšalo stanje slovenskih katoličanov v Italiji, prinaša francoski tisk obširna poročila in članke.

»Quotidien« prinaša članek »Fašizem proti vernim Slovanom«, v katerem pravi, da se more iz dosedanjih incidentov sklepati, da sporazum med Vatikanom in Mussolinijem ne počiva na istih temeljih in da je bil lateranski sporazum sklenjen z raznimi namerami. Pojavlja se vzrok za čepitev poti, ko skuša eden soprog izigrati drugega. V vsem tem stanju je treba obžalovati Jugoslovane, ki jih preganjajo italijanski miličniki, policija in fašisti, ki so jih kot narodno manjšino oropali vseh pravic. Nad to narodno manjšino se vršijo nasilja, ko v cerkvi molijo v jeziku svojih pradedov.

»L' Ere Nouvelle« prinaša članek o preganjanju Jugoslovancev v Italiji. Na koncu se list vprašuje, ali bo nova atmosfera, ustvarjena s pomorskim sporazumom, vplivala na notranje stanje v Italiji, in ali bodo prenehala preganjanja Jugoslovancev v Julijski krajini.

Na materinski dan

Na materinski dan, 25. t. m., bodo gospe in gospodične Slov. kršč. ženske zveze prodajale odznake v spomin na letošnji materinski dan. Vsakdo naj kupi ponudeno umno sličico matere v spomin na svojo mater in s tem priloži 1 Din v prid socialni ustanovi — počitniški koloniji.

Izpremembe v diplomatski službi

Belgrad, 20. marca. Z ukazom Nj. Vel. kralja so imenovani: dr. Ilija Šumenković, kraljevi poslanik v Brnu za stalnega delegata pri Društvu narodov, dr. Milan Milojević, kr. poslanik v Bruslju za kr. poslanika v Brnu, Petar Pešić, kr. poslanik na razpoloženju za kr. poslanika v Bruslju, kjer je že služboval pred enim letom.

Volitve zaupnikov v rudnikih

Belgrad, 20. marca. AA. Minister za gozdove in rudnike je na osnovi čl. 3 točke 12 zakona o vrhovni državni upravi sklenil, da se vršijo volitve zaupnikov v vseh rudarskih in topilniških podjetjih, ki so pod nadzorstvom ministra za gozdove in rudnike. Mandati poverjenikov in njihovih namestnikov, katerih rok izteče koncem decembra 1930, prenehajo veljati. Od tega sklepa so izvzeta rudarska podjetja, ki delujejo na zadržni obnovi po zakonu iz leta 1896.

Hermann Müller umira

Berlin, 20. marca. AA. Bivši nemški državni kancler Herman Müller umira. Transfuzija krvi se ni posrečila. Uradno poročajo, da bolnik ne bo preživel današnjega dneva.

218 imen poitaljančenih

Trst, 20. marca. Odbor za poitaljančevanje rodbinskih imen je odredil, da se izpremeni 218 priimkov slovenskega korena. Naj navedemo le neke primerov. Čevnje postane Clementi, Kogoj — Corsari, Gorjanc — Monti, Svab — Savi, Jakobč — Giassetti, Majcen — Mazzeni, Mlač — Milani, Pavlica — Pavlizzi, Podbršček — Piemonti, Brajnik — Bravini, Rebec — Rebolli, Zlatič — Satti, Tavčar — Tuzaldi, Ukmar — Umari, Vrtovec — Verri, Vrabec — Passeri itd.

Plebiscit v Sleziiji

Berlin, 20. marca. AA. 20. marca 1921 je bilo v Gornji Sleziiji ljudsko glasovanje o tem, ali naj ta dežela pripade Poljski ali Nemčiji. Večina se je izjavila za Nemčijo. Zato bodo v proslavo tega dneva sponimske slavnosti po vsej Nemčiji.

Proračunska seja ljubljanske občinske uprave

Ljubljana, 20. marca.

Danes ob 5 popoldne se je pričela proračunska seja Ljubljanske občinske uprave. Zanimanje za to sejo, ki je najvažnejša med vsemi sejami občinske uprave, je bilo med mestnim prebivalstvom le malenkostno. Na galeriji je bilo le malo občinstva in še ti sami mestni nastavljeni. Pač pa so bili prisotni domalega vsi občinski svetniki. V dvorani se je nahajalo tudi več višjih uradnikov mestne občine, pripravljenih da event. dajo pojasnila o strukturi proračuna. Banskoupravo je zastopal banski svetnik Borštner.

Sejo je ob 5.15 otvoril župan dr. Dinko Puc, ki je podal predsedstveno poročilo.

Poročilo g. župona

Župan sporoči, da je 4. t. m. izročil polkovniku Švabič diplomu častnega mešanstva. Polkovnik Švabič je poslal mestni občini ljubljanski daljšo, zelo lepo pismo, v katerem se najtopleje zahvaljuje za izkazano mu čast.

Nadškof dr. Bauer je v soglasju s episkopatom odredil molitve za vsako svobodo naših narodnih bratov. Župan se zahvaljuje ljudstvu, da se je v imponentni množici udeležilo teh molitev, obenem pa se zahvaljuje tudi nadškofu dr. Bauerju in vsemu episkopatu za to gesto, ki je odjeknila v srcu vsega prebivalstva.

Potresna katastrofa je zadela pred dnevi krasno pokrajino v vardarski banovini. Župan je sporočil banu vardarske banovine Laziču sožalje mesta Ljubljane. Obenem pa je župan na današnji seji predložil predlog obč. svetnika Ivana Tavčarja, naj mestna občina nakaze za oškodovance pri potresu znesek 25.000 Din. ki naj jih vardarski ban razdeli po svoji uvidevnosti med najpotrebnejše. Gre za manifestacijo izraze sočutja z našimi brati in je župan stavil zato ta predlog takoj na dnevni red. Obč. svetnik Tavčar na to kratko utemeljuje svoj predlog, ki je bil z odobravanjem soglasno sprejet.

Poročilo o proračunskem predlogu

V imenu finančnega oddelka poroča nato o proračunskem predlogu za leto 1931 odsekov načelnik obč. svetnik Tavčar. Njegov govor je trajal poldrugo uro. Obč. svetnik Tavčar je izvajal v glavnem:

Ljubljanski občinski proračun lahko delimo na pet delov: Na proračun redne občinske uprave, na proračun izrednih gradbenih del, na proračun posebnih kreditov iz obligacijskega in gradbenega posojila, na proračun mešanske imovine in na proračun občinskih podjetij.

Glavne številke proračuna

Proračun redne občinske uprave (mestni zaklad) izkazuje potrebnost 50.590.000 Din. Pokritje 49.494.000 Din in primanjulja 1.096.000 Din. Primanjulj bo pokrit z višjimi dohodki iz občinskih davčnin. Redni občinski proračun le za 2a milijona dinarjev višji od lanskega.

Proračun izrednih gradbenih del izkazuje potrebnost 46.451.000 Din. V tej vsoti je všteti kal-darinski fond v znesku 23.720.000 Din. Vsa posojila, ki jih izkazuje izredni promet, imajo v rednem proračunu kritje v anuitetah.

Proračuna 6% obligacijskega in 6% gradbenega posojila izkazuje 6.408.000 Din potrebnosti.

Proračun mešanske imovine izkazuje potrebnosti 492.000 Din.

Proračuni vseh mestnih podjetij, to je klavnice, vodovoda, elektrarne, planine, pogrebne zavoda, zastavljalnice in priprege izkazuje potrebnosti 31.050.000 Din. Skupna potrebnost vseh občinskih proračunov za leto 1931 znaša torej

134.504.000 dinarjev

Občinsko gospodarstvo je torej tako veliko, da znaša proračun mestne občine več kakor pa proračun banovine.

Zakasnitev proračuna

Osnutek proračuna za leto 1931 je bil izgotovljen koncem oktobra 1930 in bi bil pri normalnem poteku razmer lahko pravočasno obdelan v finančnem oddelku ter odobren od občinskega sveta in nadzorstvenega oblastva, t. j. ministrstva za finance.

Zakasnitev obravnave je povzročila nejasnost, ki jo je ustvarila novela k zakonu o državnih neposrednih davkih, s katero je bilo ukinjeno z 31. decembrom 1930 pobiranje gostiščnine in pa na intervencijo zveze mest od merodajnih organov dana zagotovitev, da se bo ta zakonska odredba začela izvajati šele po 31. decembru 1931. Zagotovilo je bilo zakonodajno šele sredi decembra 1931 in šele tedaj je mogla občinska uprava postaviti proračun na trdno podlago. V nasprotnem primeru pa bi bila primorana, da poišče za izpadlo gostiščnino nadomestek v drugi obliki, kar bi bilo imelo za posledico, da se dobišen del proračuna popolnoma prekonstruira.

V nadaljnjih izvajanjih utemeljuje poročevalec proračunski predlog.

Poslovanje občinskega sveta in magistratne uprave temelji na več desetletjih zasla elih predpisih. Zato uprave ne odgovarjajo več duhu novega časa.

Občinski statut bo spremenjen z novim zakonom o mestnih občinah, ki ga sedaj izdeluje centralna vlada in ki bo predložen tudi mestom v izjavo. Želimo, da bo novi zakon omogočal sočeljaviti v občinski upravi našim mestom krogu občinov, da bo zakon varoval avto omio občinske uprave in da ne bo zakon podčeljal Ljubljane položaju Zagreba in Beograda.

Glede inkorporacije okoliških občin

Ljubljani je mestna občina na stališču, da se ne bo branila inkorporacije delov onih sosednjih občin, ki tvorijo z Ljubljano gospodarsko enoto in so le nadaljevanje mestnega strnjenege stavbnega sistema. Branila pa se bo predvsem onih vasi, ki imajo poljedelski značaj in ki so tudi po položaju ločene od Ljubljane.

Notranja magistratna uprava se je modernizirala in reformirala. Ta reorganizacija se je dobro obnesla. Ta reorganizacija se še nadaljuje. Potrebna pa bo preureditev statutov mestnih podjetij.

Stalež mestnih uslužbencev se od lani bistveno ni izpremenil. Le zaradi novih tarif se je povečalo osebe dohodarstvenega urada.

Personalni odsek je izdelal

Novo službeno pragmatiko

za mestne uslužbenke. Prevedba osebja po tej pragmatiki pa bi veljala 1.200.000 Din. bližnja leta pa se nadaljnih pol milijona dinarjev. Mestne finance tega ne preneso. Proračun določa za novo službeno pragmatiko samo pol milijona dinarjev. Ta znesek bo zadostoval in bodo nameščenci lahko zadovoljni z novim položajem. Nova službena pragmatika pride v razpravi že na eni prihodnjih sej. Z novo službeno pragmatiko bo določen tudi status občinskih nameščenec, kar bo preprečevalo, da bi se izvršila nepotrebnost imenovanja.

Dohodarstvenim uslužbencem so bile lani ukinjene posebne nagrade in to v znesku 370.000 dinarjev. Zato pa se uvede zanje nedeljski počitek, katerega dosedaj niso bili deležni.

Stvarne potrebščine splošne mestne uprave so se povečale za okroglo 300.000 Din, kateri znesek bo porabljen za obnovitev obrabljenega inventarja, za nakup modernega razmnoževalnega stroja, ostalo pa za zvišane izdatke za pošto, telefon, kolke in pošto hranilnico.

Mestna posojila

V povojni dobi je zgradila mestna občina iz svojih sredstev 76 stanovanjskih hiš za 62.000.000 dinarjev in je s tem na prvem mestu med mesti v vsej državi. Vseh mestnih posojilj in objektov je 177, v katerih stanuje 1062 strank s 5612 družinskimi člani. Vsak enajsti prebivalec ljubljanskega mesta stanuje v mestni hiši. Stanovanjskih reflektantov je še vedno dovolj, posebno za stanovanja v mestnih hišah, ker je najemna nižja kakor v zasebnih hišah. Mestna občina je zelo podprla zgradbo zasilnih hišic in barak in bo to akcijo tudi v bodoče nadaljevala.

V povojni dobi se je skupno zgradilo do konca leta 1930. 835 hiš z 2195 stanovanji. Lani je bilo v mestu zgrajenih 126 novih stanovanjskih hiš in 25 adaptacij.

Do konca leta 1929. je mestna občina jamčila 17.510.000 dinarjev za stavbne kredite. Lani pa je mestna občina jamčila zadruzi »Domacija« 2.000.000 dinarjev, Hranilnemu in posojilnemu konzorciju 3.000.000 dinarjev in za gradnjo zasilnih hiš 400.000 dinarjev. Skupno je mestna občina garantirala dosedaj za stanovanjske namene 22.910.000 dinarjev kreditov. Lani pa je po vrhu tega garantirala za zgradbo Trgovske akademije znesek 4.000.000 dinarjev, za Trgovsko podporno društvo, ki bo zgradilo sanatorij, pa 1.500.000 dinarjev.

V zadevi mestnih vojašnic pride letos najbrže do razbremenitve mestne občine, ker jih prevzame vojaška uprava, mestna občina pa dobi v last šentpetersko vojašnico in bivšo vojaško jahalnico v Trnovem.

Vzdrževalni stroški za mestne hiše so letos zreducirani na minimum. Najemniki pa morajo že itak nizke najemnine v redu plačevati.

Nabave v področju mestnega gospodarskega urada se vrše smiselno in po predpisih.

Gradbena dela

Govornik nato razpravlja o novih gradbenih delih, upoštevanih v rednem in izrednem prometu proračuna. (O tem smo naše bralce pred dnevi že informirali.)

Med neodložljiva gradbena dela bodočih let spada tudi ureditev glavnega kolodvora. Da se pospeši ureditev kolodvora je občina v sporazumu s prometnim ministrstvom votirala znesek 150.000 dinarjev za razpis natečaja za načrte.

Na aerokarjah ni Ljubljane, ker nimamo aerodroma. Ako nečemo biti izločeni iz svetovnega zračnega prometa, moramo vse storiti, da dobimo

Aerodrom

Ljubljano bi pasirala zračna črta Berlin, München, Salzburg, Ljubljana, Zagreb, Sušak, kar bi bilo za nas s prometnih in gospodarskih pogledov sila važno. Občina je že pričela razgovore s merodajnimi činitelji in dobila zagotovilo, da bi se iz državnih sredstev zgradila vsa poslopja, dočim bi mestna občina preskrbela potreben svet.

Tudi z rešitvijo zgradbe novega magistratnega poslopja ne bo več dolgo odlašati. Po zamisleku mojstra Plečnika, naj bi se zgradil

Novi ma istrat

na Vodnikovem trgu, trg pa namestiti okrog poslopja, tostran in onostran Ljubljane.

Ko je mestna občina srečno zaključila stanovanjsko gradbeno akcijo in se je sedanjim občinskim upravi posrečilo, da je našla križje za ogromne investicije 40 milijonov dinarjev, je sedaj razširila občinska uprav svojo gradbeno delavnost na druga nič manj važna področja in kakor vidimo: uspešno. Po veliki večini bodo kmalu vse glavne ljubljanske ceste urejene, zgrajeni najvažnejši kanali in mostovi in regulirana Ljubljana.

Socialno skrbstvo

Poročevalec izvaja dalje, da je Ljubljana v oziru socialnega skrbstva prva med vsemi mesti države. Izrazito socialno skrbstvenega značaja so poglavja pod tem naslovom, nekatera poglavja iz zdravstva, potrebščina mešanske imovine, kar znese skupno 5.700.000 dinarjev. K tej vsoti je treba pristeti še 1.300.000 dinarjev, katero doplačuje mestna občina zaradi nizkih najemnin za obrestovanje mestnih hiš. Mestna občina izda letno dejansko 7.000.000 dinarjev v socialno skrbstvene namene ali 103 dinarje za osebo vsega števila ljubljanskih prebivalcev.

Važno je poudariti, da je treba vsote, namenjene za socialno skrbstvo, naložiti najbolje. Zato je hvalevredna institucija okrajnih načelnikov, 22 po številu. Nujno potrebno je tudi, da se pod okriljem mestne občine ustanovi skupen posvetovalni svet vseh dobrodelnih ustanov in društev v Ljubljani. V zavešču za onemoglo je 251 oskrbovanec. Zavetišča pa je prenapolnjeno, izdelani pa so načrti za razširjenje za 70 postelj.

Zdrava je misel, da se počitniške kolonije otrok osredotočijo na kopalnice v Mednem. Potreben je tudi mestni dečji dom.

Mestna občina tudi ne sme odlašati z javno kuhinjo za reveže in brezposelne, kakaj izkušnja kaže, da se denar, izdan za razne podpore, dostikrat uporabi za nepravilno potrošnjo. Bolje bi bilo, če bi se dajala revežem hrana v javni kuhinji.

Prosveta in umetnost

Osnovno-šolskih otrok v Ljubljani je 4.070. realna gimnazija pa šteje 800 dijakov. Mestna občina vzdržuje 11 deških in dekliških šol, 4 mešč. in dekliške šole, 2 otroška vrtca, 4 otroška zavetišča, 5 obrtnih nadaljevalnih šol in popolno žensko realno gimnazijo.

Ze dvajset let ni bila v Ljubljani zgrajena ro-bena osnovna šola. Mestna občina pa je že najela posojilo 2.000.000 Din kot prvi obrok za zgradbo osnovne šole v svetokriškem okraju in je v red-

Delo organizacije brezbožnikov

Politične posledice pokreta brezbožnikov v Nemčiji

Berlin, 20. marca. a. Organizacija proletarskih svobodomislecev je v Weddingu, delavski četrti Berlina priredila razstavo svojega propagandnega materiala. V splošnem so razstavljeni agitacijski plakati in zasmehljive ilustracije, potem pa knjige in brošure, ki služijo svobodomiselnim propagandi. Motivi so znani: cerkev, oziroma duhovniki se slikajo kot izkoriščevalci delovnega ljudstva in zavestniki požrešnega kapitalizma.

Razstava je v zvezi z državnim kongresom proletarskih svobodomislecev, ki je zboroval 13. in 14. marca v Lipskem. Proletarski svobodomisleci zastopajo nemške komuniste in so se leta 1928 ločili od zveze nemških svobodomislecev, ki je pretežno v rokah socialnih demokratov. Komunistična stranka upa s svojo lastno brezbožno organizacijo konkurirati socialistični in si osvojiti prvo mesto med delavstvom. Trenutno šteje v 723 kroških

120.000 članov. Od oktobra do februarja letošnjega leta je priredila okrog 3000 javnih zborovanj. V istem času se je v 65 tečajih vežbalo 2130 učencev v metodi brezbožniške propagande. Naklada njihovih listov (Die rote Fahne, Welt am Abend, Berlin am Morgen, Arbeiter-Illustrierte Zeitung, Der proletarische Freidenker) izhajajo v skupni nakladi 1.265.000 izvodih. Ostali periodični listi imajo 260.000 naklade, propagandnih spisov in brošur se je izdalo 270.000, plakatov pa 5.200.000.

Zabeležiti je treba še drugo zanimivo dejstvo. Socialistični brezbožci vedno glasneje zahtevajo, da se obe brezbožni organizaciji združita v eno, kar se je ponekod že zgodilo kljub protestom oficijelne socialno demokratske stranke. Pokazalo se bo, kakšne bodo politične posledice tega pokreta za nemško socialno demokracijo, kateri postaja komunistična stranka vedno bolj nevaren tekmeč.

Dve veliki katastrofi

Tragična smrt odličnih letalcev - Brzovlak v Franciji skočil s tira

Rim, 20. marca. AA. Med premeštitvenim poletom iz Milana v Rim je padlo letalo oblike »Savoia 64« v bližini pristanišča Marina di Pisa v morje. Na letalu so bili polkovnik Maddalena, kapetan Ceconni in podporočnik Damonte, ki so svojčas sodelovali pri južnoameriškem poletu generala Balba, Preiskava, ki jo vodi general Balbo sam, je doslej dogajala, da je nesreča nastala zaradi poškodbe propelerja, ki se je med poletom prelomil. Nato so se poškodovali ostali deli motorja. Trupel ponesrečenih letalcev še niso našli. Nesreča je izzvala po vsej Italiji veliko žalost.

Rim, 20. marca. AA. Tragična smrt italijanskih letalcev Maddalena, Ceconni in Da Monta je napravila na italijansko javnost silen vtis. Listi so izšli s črnim robom. Letalo je eksplodiralo v zraku v bližini Marina di Pisa. Trupla ponesrečenecv niso še našli, kljub celonočnemu iskanju. Rešilno akcijo je vodil sam letalski minister Balbo. Dasi so uporabljali pri tem reflektorje, je bilo doslej vse iskanje zaman. Vzroki katastrofe so zaviti v neprodirno tajnost.

Casopisje poudarja v svojih poročilih velike zasluge letalca Maddalene, ki je pred tremi leti

odkril rdeči šator, kjer so živeli Nobile in tovariši po katastrofi zrakoplova »Italia«. Tedaj si je Maddalena priboril svetovno slavo. Mussolini podarja v brzovlaku Balbu velike zasluge pokojnika za letalstvo ter omenja, da je bil eden najboljših italijanskih častnikov.

Pariz, 20. marca. AA. Pri Etampesu na progi med Parizom in Bordeauxom je skočil ekspresni brzovlak s tira. Nesreča je zadela samo njegova dva poslednja vagona, dočim je ostala kompozicija nepoškodovana in je kasneje nadaljevala pot. V ponesrečenih vagonih je bilo 5 oseb ubitih, 20 ranjenih, od teh 4 težko. — Naknadna poročila ugotavljajo, da sta zadnja dva voza ekspresnega vlaka Pariz-Bordeaux skočila s tira na sami postaji v Etampesu. Na postaji so ta čas sestavljali nov vlak, ki je zadel v zadnja dva vagona ekspresa. Eden teh vagonov je bil restavracijski. V njem je bilo mnogo potnikov, ki so baš večerjali. Zaradi silnega udara je bil restavracijski voz popolnoma razbit. Od ranjenih potnikov sta dva v bolnišnici umrla. Število mrtvih je s tem naraslo na sedem. Točno število ranjenih še ni znano. Pravi vzrok nesreče še vedno ni pojasnjen.

Ofenziva narodnih manjšin

Združen naslop nemških in slovanskih manjšin v Italiji

Dunaj, 20. marca. kk. Neki krščansko-socialni večerni list poroča, da bo v prihodnjih dneh na Dunaju pomemben kongres zastopnikov nemške in jugoslovanske manjšine v Italiji, na katerega bodo povabljeni tudi zastopniki grške manjšine iz južne Italije in Egejskih otokov, ki pripadajo Italiji. Gre pri tem za katoliško akcijo, ki ima namen, pritegniti internacionalno Cerkev proti pogostim zmotam napačnega nacionalizma. V tem smislu hoče p. Innerhofer, znani načelnik zveze Andreja

Hoferja na Dunaju, doseči sklenitev vseh narodnih manjšin na vsem svetu v svrhu skupne obrambe, in sicer pod patronatom katoliške Cerkve. Predhodnik tega pokreta je bilo pastirsko pismo zagrebškega nadškofa dr. Bauerja in vsega jugoslovanskega episkopata proti zatiralni politiki Italije v slovanskem Primorju, dalje pa tudi razne izjave škofov v stališču nasproti nemškemu narodnemu socializmu.

Pred meščarstvo vo'no v Avstraliji?

Sydney, 20. marca. AA. Izvršilni odbor delavske stranke je sklenil organizirati bojne oddelke delavske stranke, ker se boji, da se bodo politični nasprotniki s silo borili proti predlogom delavske stranke za sanacijo zveznih in državnih financ. Člani bojnih organizacij bodo nosili trakove z rdečo zvezdo na belem polju. Izvršilni odbor delavske stranke izjavlja, da se bo boril s silo proti sili.

Afridi zoni napadajo

Pešavar, 20. marca. AA. Na severozapadni indijski meji so izbruhnili veliki nemiri. Angleške čete so v hudem boju z močnim in bojevitim plemenom Afridov, ki so imeli velike izgube. Na angleški strani so padli 1 angleški in 3 indijski vojaki. Kapetan Darey in več indijskih vojakov je bilo ranjenih. Do spopada je prišlo, ko je angleški izvidniški oddelek napredoval proti Afridom. Kljub močnemu ognju iz strojnih pušk se je Afridom posrečilo zasedeti del postojanke. Pregnali so jih šele s pomočjo ojačenj in oklopnih avtomobilov. Afridi so imeli pri tem velike izgube.

400letn ca College de France

Pariz, 20. marca. AA. »Le Journal« priobčuje razgovor s pisateljem Joseph Bedierjem o slovesnostih, ki bodo 18. junija 1931 v praznjo štiristoletnico, odkar je bil ustanovljen College de France. Zavod je ustanovil Franc I. Slavja bodo trajali tri dni. Svojo udeležbo so prijavile vse večje univerze in duhovna središča sveta.

nem proračunu določena redna polletna anuiteta 150.000 Din. Potrebne pa so še razne druge šole, tako dekliška šola za šentpeterski okraj, obrtno nadaljevalna šola, predvsem pa je potrebno po-državljenje ženske realne gimnazije.

Narodnemu gledališču se odpiše dolg za električni tok v znesku 400.000 Din in določi redna dotacija 200.000 Din. V bodoče pa mora gledališče redno plačevati električni tok.

Za Narodno galerijo predlaga finančni odsek subvencijo 150.000 Din.

Prenesen delokrog

Občina je morala zvišati prispevek za državno policijo in je s tem težko prizadeta. Proračun prenešenega delokroga znaša letos 2.066.000 Din, lani pa je znašal le 595.000 Din. Od tega odpade na prispevek policiji 603.061 Din in za leto 1931. 876.597 Din. Zavedamo se, da s protesti proti plačevanju velikih prispevkov za policijo ničesar ne opravimo, čeprav smo prepričani, da je občina pri tem pretežno zadeta. Le eno odločno željo bi pa le izrazili: Kader policijske straže se mora povečati. Sicer imamo že dosedaj v Ljubljani toliko stražnikov, da vsak večer točno ob dvanaestih napovedo po dvakrat policijsko uro v 300 ljubljanskih gostinjah in izvrše s tem 600 uradnih aktov tekom pol ure. Res, hvala Bogu: dobro je preskrbljeno za moralo in solidnost občanov. Sedaj samo še to želimo, z ozirom na milijonski izdatek, ki ga imamo s policijo, da bi bil še posebej najmanj tako močan policijski kader, kot je za napoved policijskih ur, na razpolago v vseh dnevnih in nočnih urah ter v vseh delih mesta, posebno na osamelih poteh periferije, za preganjanje tatov in vlomilcev. Kajti ti se zaenkrat v Ljubljani v svojem amoralnem in nesolidnem postu še precej sigurno počutijo. In to ni prav!

Seja še traja.

Nemčija dobi novo križarke

Berlin, 20. marca. kk. V nemškem državnem zboru je bil danes odobren prvi obrok za graditev oklopne križarke »B« s 180 glasovi proti 71 komunističnim glasovom, dočim se je 108 poslancev odtegnilo glasovanju. Socialni demokrati so se, kakor napovedano, odtegnili glasovanju. Voditelj socialnih demokratov Wels je izjavil: Socialni demokrati so proti oklopni križarki »B«, kakor so bili proti križarki »A«. Če bi socialna demokracija danes glasovala proti graditvi nadomestne ladje, bi pomenilo to triumfalen povratek fašistov v državni zbor. To njihovo upanje hoče socialna demokracija prekriti s tem, da se odtegne glasovanju. Izjave finančnega ministra so bile zopet zelo pesimistične. Naglašal je, da so bili dohodki iz davkov in carine mnogo slabši, kakor se je moglo sklepati meseca decembra, ko nihče ni smatral, da bo depresija trajala tako dolgo.

Berlin, 20. marca. kk. Nemški državni zbor, ki se je sestal na svojo prvo sejo 31. marca 1871, praznuje jutri 60 letnico svoje ustanovitve.

Magdeburg, 20. marca. kk. V okolici Magdeburga je bil krvav spopad med narodnimi socialisti in komunisti. Okoli 60 komunistov je v okolici mesta iz zasede napadlo 25 narodnih socialistov, ki so se vračali iz okolice. Oddali so nanje nad 20 strelcev, pri čemer je bilo 6 narodnih socialistov hudo ranjenih. Policija je zaprla 27 komunistov.

God maršala Pilsudskega

Beigrad, 20. marca. I. Sinoči se je v prostori poljsko jugoslovanske lige vršila svečana prosva goda maršala Josipa Pilsudskega, velikega sina bratskega poljskega naroda. Na tej priložnosti je bilo mnogo prijateljev poljsko-jugoslovanske lige. General Kalafatović je predaval o Pilsudskem kot državniku in vojskovodji. Poudaril je njegove zasluge za osvoboditev Poljske izpod tujevega jarma. Operna pevka Kezerjeva je zapela nekaj narodnih pesmi. G. Kazimir Stanislawski je recitiral nekaj lepih pesmi. Na koncu proslave je Milan Brača recitiral eno izmed svojih pesmi, posvečeno velikemu maršalu Pilsudskemu.

Dober začetek

Dunaj, 20. marca. kk. Kakor poroča »Neue Freie Presse«, se bo sklenila med Nemčijo in Avstrijo prva regionalna pogodba, za katero bo prost pristop tudi vsem drugim državam. V tork je pričakovati uradne objave. V glavnem odboru narodnega sveta je poročal danes podkancler dr. Schober o dunajskem obisku nemškega zamenjega ministra dr. Curtiusa.

Greta Garbo

Stockholm, 20. marca. AA. Po poročilih iz Hollywooda bo Greta Garbo zapustila film. Igrati namerava samo še dotlej, da si prihrani zadostna sredstva za preživljanje na Švedskem. Umetnica je globoko presunila nenadna smrt nemškega režiserja Murnau, ki je bil njen najboljši prijatelj. Ta dogodek jo je podkrepil v sklepu, da se umakne v zasebno življenje.

Dunajska vremenska napoved: Poslabšanje vremena. Morda tudi že dež. V splošnem topleje.

Zagrebska vremenska napoved: Precej stalno, toplo. Oblačnost spremenljiva.

Prvo potovanje „Kraljice Marije“

Dubrovnik, 18. marca.

»Jugoslovanski Lloyd«, kojega upravo vodi z velikopotezno in izredno večstojno obremenjeno direktor Banac, je s tem, da je nabavil velik moderen parobrod za potniško paroplovbo, storil korak neprecenljive vrednosti za napredek našega gospodarstva in prestiz naše države. »Kraljica Marija«, najlepši brod na našem Jadranu, pomeni ojačenje našega tujeskega prometa, nov dotok blagostanja v naše Primorje in toliko pogon v razvoju našega pomorstva kakor doslej nobeno drugo dejstvo pred njim.

Ko smo z visokega Trsata dne 16. t. m. ob 10 dopoldne zagledali »Kraljico Marijo«, ki je radi nekoliko vzbunknega morja in nepravilnosti sušne luke za ladje globokega potopa ostala usidrana na visokem morju, smo občudovali njene velike dimenzije, ki so združene z vitko linijo in lepoto snežnobele nadgradbe, katero krona orjaški dimnik v sredi. Ko smo se peljali k podvižnim stopnicam 17.500 tonskega parnika, je bolj in bolj učinkovalo na nas orjaštvo njegovega ograda, ki se je veličastno dvigalo nad vodno gladino.

Palube same so vzor po lepoti svoje gradbe, praktičnosti svoje uredbe in udobnosti, ki jo nujajo tudi najbolj razvijenemu človeku. Prostorne in značne kabine, razkošna obednica, intimni saloni, veliko število kopalnic z mrzlo in toplo morsko vodo, plavalni basen kakor tudi igrišče in telovadne priprave morejo zadovoljiti vsako zahtevo in vsak okus.

Kar pa je največje vrednosti, je prijetno občutje, ki te takoj odide, ko stopiš na krov, na katerem se s prvim trenutkom počutiš kakor doma. Tako občutje ustvarja naše pomorske osebe, ki po svoji ljubeznivosti, posrežljivosti in vestnosti nima izlepa sebi ravne na morjih. Osebe »Kraljice Marije« pa je s svojimi krasnimi pomorščaki, ki tvorijo posadko 180 moških, gotovo na prvem mestu. Nam Slovincem pa je v poseben ponos, da zavzema velenjažno mesto tehničnega inšpektorja na našem največjem brodu naš rojak, gospod inženjer G. Majcen, prvi in edini večak v Jugoslaviji na tem mestu, ki je naprošen prešel v našo službo od angleškega »Lloyd Registra« in je naš brod za službo v našem morju prvovrstno uredil. Kapitan broda pa je g. V. Šimunković, ki s pomočjo prvega častnika g. I. Radeglie in ostalih treh častnikov »Kraljico Marijo« varno in vestno vodi po njenih poteh. Omeniti moramo tudi g. brodnega zdravnika dr. Besarovića, avtorja več zelo opaženih znanstvenih del (med njimi

o sladkorni bolezni in o tobaku ter njegovih škodljivih posledicah), ki sicer služi v Karlovih Varih in je z mnogimi ostalimi višjimi častniki krova in voditelji strojev služil v vojni mornici bivše monarhije. Med komisariji je prvi g. Jakšić, ki z dvema svojima tovarišema skrbi za telesne potrebe pa tudi za duševno razvedrilo potnikov v prostih urah. Ne bi bilo prav, če ne bi od velikega kadra ladijskih stewardow omenili Slovence, g. Praprotnika, ki nam brezhibno streže vsak dan v glavnem salonu ob zvokih prvovrstnega jazzbanda.

Na prvo potovanje »Kraljice Marije«, ki bo odslej redno delala 12dnevna potovanja iz Sušaka do Pireje, oziroma Aten, pristajajoč v Šibeniku, Splitu, Dubrovniku, Kotoru, Krfu in Naupliji, se je zbrala lepa in odlična družba, predstavljajoča gospodarski svet in turiste iz Berlina, Dunaja, Budimpešte in Varšave pa mnogo zastopnikov časopisja: od inozemskih so zastopani »Neue Freie Presse«, »New York Times«, »Vossische Zeitung«, dunajska »Volkszeitung«, pariška »Illustration«, poljski listi, od domačih pa »Slovenec«, »Politikaz«, »Novosti«, »Morgenblatt«, »Vreme«, »Jugoslavenski Glasnik«, »Jugoslavenski Lloyd« in »Jutarnji list«. Med turiste imamo tudi družbo iz Mehike, s katero se vadimo v španščini, med osobjem ladje pa se nahajajo pravi Mezoafanti. Cena za pot in popolno preskrbo za ta dvanaestdnevna potovanja je več kot zmerna: 3600 Din; »Putnike« pa skrbi za izlete (na Lokrum, na Omiš, na Trogir, v Makarsko, na Lovčen in Cetinje, na Ahilejon, v Mikene, na Akropolis itd.) isto tako po najzmernejših cenah.

Dosedanja pot je bila tako prijetna, da si lepše ni mogoče želeli. Kdor ljubi nekoliko razgibano morje in svež diš vetra, si je vsega mogel privoščiti, ne da bi niti najmanj čutil niti pozibavanja niti tresenja; v obednici in saloni niti ne veš, da se sploh voziš. Odslej pa se nam obeta najkrajša pot do Helada, ki jo bodočnost poklicane države, ki jo mnogokrat tujec ve bolj ceniti ko mi sami, in pozabiš na malenkostne spore dneva.

V Šibeniku in v Splitu nas je sprejela godba; v Šibeniku, kjer je »Kraljica Marija« pristala prvič, nas je pozdravila deputacija mesta z županovim namestnikom, g. Markom Ježinom na čelu. Internacijonalna publika je od krasote naše obali očarana; brez dvoma pomeni prva pot »Kraljice Marije« najsrečnejši začetek. Ponos in ganotje obenem te prevzame, ko vidiš veselo plapolajočo našo zastavo visoko na jamboru. Zavedaš se, da si sin lepe in k sreči bodočnosti poklicane države, ki jo mnogokrat tujec ve bolj ceniti ko mi sami, in pozabiš na malenkostne spore dneva.

Pomlad med Slovinci v Franciji

Aumetz, 16. marca 1931.

Danes malo izseljeniške statistike: Aumetz šteje danes 2450 prebivalcev. Od zadnjega šteta je številčno radi nastopajoče krize lahko nazadovol, kakor tudi vse sosednje delavske naselbine izveniške obline, po katerih grade velike utrdbe za zavarovanje francoske vzhodne meje. Število Slovincem pa se je v Aumetzu nasprotno zadnji čas znižalo. Posebno število naših družin, kar je predvsem razveseljuje. Čisto slovenskih smo jih našli te dni 66. Poleg nekaterih napol slovenskih, pa sicer deloma vzornih. In poleg — žal — nekaterih konkubinatov.

Med teh 66 slovenskih družin razdeli naša kolportáža vsak teden po 35 »Domoljubov« in 26 nedeljskih »Slovincem«, mesečno pa po 30 »Bogoljubov«, 7 »Glasnikov«, 5 »Katoliških misijonov« in še nekaj drugih listov. Ne števši dnevnike, ki jih imamo razmeroma lepo število, in ne liste, ki prihajajo posameznikom iz raznih razlogov po pošti na lasten naslov. Mohorske knjige so našle v Aumetzu za prihodnje leto 56 prijateljev in naročnikov.

Poleg tega nudi naša lepa čitalnica aumeškim Slovincem 35 različnih časopisov, med njimi pet slovenskih dnevnikov, poleg »Slovincem« in »Jugoslovana« namreč še troje v Ameriki izhajajočih. Naša knjižnica šteje blizu 1000 knjig. Trenutno nimam prilike, da bi vprašal knjižničarja po številkah, vendar se spominjam, da je na zadnjem mesečnem sestanku poročal, da so kar jih je vezanih, do mala vse izposojene in nam je v dokaz odprl celo knjižnične omare. Izposojamo jih seveda tudi izven Aumetza. Na izposojalninu je poročal, da je vknjižil zadnjih 6 tednov 196 Frs. Če bodo Slovinci po lepih knjižničnih knjigah tudi še za naprej tako pridno segali, se bo lahko v kratkem sama vzdrževala brez doplačil iz osrednje blagajne in tudi tistih 300 ali 400 knjig, ki so vezave potrebne, bomo lahko v kratkem dali vezati. Izmed novih publikacij smo naročili na zadnjem sestanku vse zbirke Jugoslovanske knjižarne, Modro ptico, Krekovo knjižnico in Mohorjevo družbo. Ljubljanska Prosvetna zveza, ki nam je poleg drugih velikodušno omogočila težavni začetek knjižnice, naj tako ve, da je naredila dobro delo, ki že nosi sadove in naj sprejme našo ponovno prisrčno zahvalo.

Hvala je vsakemu ljuba in je ni treba zadržavati, kadar je na mestu, zato kar nadaljujmo z njavo!

Snoči je gostovalo naše društvo pri bivših francoskih vojaki v Manciulles, kakor smo že napovedali. Z že običajnim lepim uspehom. V dveh avtobusih smo se peljali dol. En sam nas je sprejel 48 na svoje udobne sedeže in je bil tako največji voz, kar jih je doslej obiskalo Aumetz.

Slavnostna dvorana v Manciulles je menda največja in najlepša podeželska dvorana v Franciji in ima prostora za 2000 gledalcev. Zaradi izredno lepega vremena, prvega letošnjega resnično pomladanskega dne po mnogih dolgih mrzlih in neprijetnih, ni bila tako zasedena, kakor bi bila sicer, čeprav moramo biti z obiskom zadovoljni. Odru se kar naščuditi nismo mogli. Sicer imamo namreč z odr vedne sitnosti, ker Francosi ne ljubijo tako gledaliških predstav kakor na primer mi Sloveni. Za naš »Rožmarin« so ga spremenili v prekrasen vrt, okrašen z francoskimi, jugoslovanskimi, češkimi, poljskimi in belgijskimi zastavami. Po spevoigrski se je moral zbor na odru še enkrat razvrstiti, zastor se je dvignil, vsa dvorana je vstala iz sedežev, francoska godba pa nam je zaigrala jugoslovansko himno, kateri je sledilo dolgotrajno pleskanje. Aumeškemu delavskemu pevskemu zboru se je vse čudilo in čestitalo tako aranžerjem proslave, kakor še posebej gospodu pevovodju Biščaku. Celu v sledeči francoski igri so nas omenjali.

Škoda, da smo morali opraviti v cerkvi tihe mesto slovenskih petij litanij, zaradi katerih se je zbralo tudi od drugod precej ljudi. Manciulleska slovenska kolonija je namreč majhna in šteje danes komaj 10 družin in kakih 35 slovenskih delavcev, Srbov ali Hrvatov pa to sploh ni. Zato je slovenska božja služba v Manciulles redka. Topot je žal šofer preprečil malo slovenske. Poti namreč ni dobro poznal in je za nekaj minut zakasnili, cerkev pa je morala biti ob določen uri prosta za francoske vesperje.

Ob pol osmih zvečer smo se končno veselo privozili v Aumetz nazaj.

Seveda bi vam lahko naštel iz Aumetza tudi vsaj še toliko slabih, zelo slabih in Slovence ponižujočih stvari. Vendarle se mi zdi, da je danes z nami Aumečani nekako tako, kakor je v naravi sedaj, ko to poročilo pišem: zima je še, tla so zamrznjena, dreve je golo, popje se še ni odprlo in ni ga še videti prijetnega zelenja — vendar se je ravno pripeljalo zlato solnce na jasno nebo, objelo s svojimi prijetnimi žarki božje stvarstvo, razgibalo drugi letošnji pomladanski dan in hoče, da se popje že skoraj odpre in travniki zelenelne in pomlad že skoraj pride in nas prevzame in preldi. O ja, marsikaj popja bo še zamrznilo in zamrlo, vse pa nikoli ne, zato ker pomlad prihaja! Bog jo živi, v Aumetzu pomlad!

Kriza izseljencev v Franciji

Iz premogokopnega revirja v vzhodni Loreni.

Merlebach, 17. marca 1931.

Kar je bilo pričakovati, je prišlo. Prej, kakor so napovedovali. Gospodarska in trgovinska kriza se je začela zajetati vedno širje in globokeje tudi v francosko gospodarsko življenje. To čuti posebno živo rudarstvo. Že od novega leta sem praznujejo rudarji skoraj vsak ponedeljek. Pa to bi še šlo brez posebnih težav. Sedaj so znižali z marcem še plače za 6%. Z aprilom ali majem jih znižajo zopet za tri.

Zadnje tedne sem je bilo obilo govorjenja o bližajoči se redukciji delavstva, in mnogo so ugibali, koliko jih bo odpuščenih in kateri. Slišati je bilo, da jih odpuste na en mah 3000. Pretečeno soboto, 14. marca, je razobesilo rudarsko ravnateljstvo listo odpuščenih, ki je pa pokazala, da je bil strah večji, kakor je bilo treba. Pri treh tukajšnjih rovih jih odpusčajo s prvim aprilom okoli 250, med njimi tudi kakih 20 Jugoslovancev. Napisano so imena vseh narodnosti brez razlike. Tudi nekateri domačini, ki so zreli za penzijo. Med tujci so poiskali one, ki so se pregrešili zoper rudarske predpise, imajo sicer kaj na vesti, ali pa — in teh je največ — ki so sami preveč »fajrali«.

Delavstvo seveda še ni pomirjeno, ker se boji novih redukcij. Tudi Jugoslovanci se povprašujejo s strahom, kam poidejo, ako zadene še nje usoda, kateri so zaenkrat utekli.

Rudarsko ravnateljstvo je hkrati razglasilo, da dobe lahko vsi odpuščeni delavci delo pri utrdbah ob francoski meji od Bitscha do Thionville, ako hočejo. Ravnateljstvo samo ga jim preskrbi in jih celo tja prepelje. Delo je stalno, trajajočino tudi preko zime in ne bo končano, predvidoma pred tremi leti. Zaslugek ni manjši, kot pri rudniku, le stanovanjske razmere niso ugodne, kar se pa poleti laže prenese.

Tužerodni rudarji, ki hočejo nazaj v domovino, tudi oni, ki niso bili odpuščeni, naj se zgledajo, ako hočejo, da se bodo priredili s pomočjo pristojnih konzulatov transporti, kjer bodo uživali udeleženci vozne olajšave članom družin, ki bi

KAJ PRAVIJO ŠTEVILKE:

700.000 ZAVITKOV
ELIDA SHAMPOO
PRODANIH V ZADNJEM LETU!

OKAZ
NJEVOE RAZ-
ŠIRJENOSTI!

Teh 700.000 zavitkov Elida Shampoo, bi doseglo, ako bi jih položili drug vrh drugega, višino od približno 3500 m, bi torej Triglavsko pogorje nadkriljevalo za približno 600 m.

La negovanje las

ELIDA SHAMPOO

Roparski napad

Dva mlada fanta napadla trgovca

Slovenjgradec, 18. marca.

Ni še zaključeno pozvedovanje po vlomilcu v župnišče in ni še zaključena preiskava o tatvini v trgovini Klobasa in Smolčnik, že se je večeraj raznesla vest o drznem napadu, ki sta ga v ponedeljek zvečer izvršila dva mladeniča, I. B. in M. P. iz Starega trga.

Ko se je v ponedeljek okrog 11 ponoči iz gostilne v Starem trgu vračal proti domu posestnik in lesni trgovec Ivan Krančan, pd. Blatnik z Vrha, sta ga v gozdu nad Starim trgom napadla dva moška. Eden od teh se je zagnal proti njemu in ga prevrgel čez stezo po bregu navzdol, nakar mu je iz notranjega žepa telovnika odvzel usnjato denarnico z 260 Din gotovine ter en račun za les, dočim je v notranjem žepu sukane v papirju shranjenih 3000 Din pustil, to pa radi tega, ker napadalec ni sta mislila, da bi imel posestnik hrane denar kje druge kakor pa v denarnici. Drugi napadalec je držal posestnika za roko, da se ni mogel braniti.

Takoj drugo jutro je posestnik Krančan naznanil napad orožništvu v Slovenjgradu, katero je takoj uvedlo zasledovanje. Pri tem se je ugotovilo, da sta napad izvršila I. B. in M. P., ki sta kritični večer bila istočasno s Krančanom v gostilni in sta

videla, kam je Krančan spravil denarnico, ko je plačal svojo ceho. Ko je Krančan odšel iz gostilne, je šel I. B. za njim, nato se pa zopet kmalu vrnil, nakar je po kratkem času začel siliti domov, češ, da se mu mudi.

Mladeniča sta zapustila gostilno in po drugi stezi hitela v gozd, Krančana prehitela in se v gozdu skрила na takem kraju, kjer gre steza precej navkreber par korakov nad stezo. Tu sta se skрила v grmovju, kjer sta potem izvršila napad.

Po napadu sta fanta šla domov, kjer sta prenočevala na senu. Med potjo sta si razdelila denar in denarnico vrgla v potok. P. je brezposeln blapec, ki je že enkrat predkaznovan ter se je pred kratkim vrnil odnekod z Gorenjske. Tudi B. je bil že enkrat predkaznovan. Je sin poštenih staršev, ima več bratov in sester, kateri so vsi dobro vzgojeni in pošteni in se pošteno preživljajo deloma doma, deloma po raznih službah, le ta je začel na tako slaba pota, kar je gotovo vzrok slaba družba. Pri preiskavi so našli še skoraj ves denar, ki sta ga oropala in katerega sta imela večji del skritega pod desko v čumnatu. Oba sta bila večeraj aretirana in predana v zapore tukajšnjega okrajnega sodišča. Tudi sta svoje dejanje že priznala. Eden je star 19, drugi 20 let.

„Bog Vam povrni gospa!“

Ljubljana, 20. marca.

»Mi brezdomci iz kanala se Vam, neznana gospa, najlepše zahvaljujemo za pogostitev na praznik sv. Jožefa in za podporo, ki ste jo nam naklonili. Bog Vam povrni!«

Tako so se zahvalili prebivalci iz ljubljanskega kanala, ko so prejeli na praznik sv. Jožefa kosilo in večerjo in vsak še nekaj denarja, ki ga je zanje poslala neznana dobrotnica. Desetorica, ki je spala v kanalu, je dobila še novega druga, tako da jih je sedaj enajst. V sredo sem jih vprašal, kje bi radi obodovali na praznik, ali v kuhinji Delavske zbornice ali v Ljudski kuhinji. Pa so soglasno sklenili, da so raje pri obedu v Ljudski kuhinji, ker bi v Delavski zbornici mogoče komu skvarili s svojimi neokusnimi oblekami tek. Kosilo in večerja sta bili pravi gostiji za lačne brezdomce in kdo bi mogel popisati čustva, ki so žarela iz hvalnih oči ob zvenketanju nožev in vilic. Praznik sv. Jožefa je bil zanje v resnici praznik, ko so se čutili vendar enkrat zopet ljudi. Usmiljeno srce dobrotnice je področje trditve enega izmed njih, ki jo je izrekel pred par dnevi na borzi dela: »Kaj boste onegavili! Kdor pride enkrat sem, je baraba, če pa še ni, ga pa drugi napravijo. Zato sem tudi jaz baraba!«

Nekaj jih je doživelo svoj čas boljše čase. Imeli so stalne poklice, ki so jim nudili dobro bodočnost in življenje v miru. Življenje, razmere, mogoče tudi lastna nepremišljenost pa jih je poglala na dno življenja, kjer sedaj čakajo na vsak kosček kruha in vsak dinar zaslužka. Ko je večeraj sijalo tako lepo pomladansko solnce, so bili vsi v trdnem upanju, da bo kmalu zopet boljše. Začelo se bo delo in pomlad jim bo zopet prinesla žuljave roke in človeka spodobno življenje.

Daj Bog, da bi se njih želja kmalu uresničila!

Lovci si znajo pomagati Je tudi crknjen dober!

Skrilj, 19. marca.

Pisanje o divjih prašičih je postalo že vsakdanje. Tudi pri nas ni taka vest nič več poseben dogodek. Da je pa v enoličnosti malo spremembe, poskrbi vseh tudi narava sama. Tudi v tem slučaju je tako. Ne bi o tem poročali, a ker se kaj takega je malokdaj zgodilo, naj še drugi vedo o tem.

Ze nekaj dni smo mogli opazovati skozi okna, kako se par sto metrov od vasi od časa do časa pojavijo divji prašiči. Sem in tja se je spustil kak naš lovec za njimi, a vedno je našel le sled.

V soboto 14. marca pa je naenkrat prikoral skozi vas cela četa lovecev, s pravimi puškami, in primerno število gonjačev z gorjačami. Naši lovci so šli nad prašiče. Zopet so jih namreč opazili in se v trenutku zbrali ter udarili za njimi. Kaj in kako so se tem imeli, ni važno, glavno je to, da so gonjači prej preganili divje prašiče, štiri po številu, preden so se lovci postavili na svoja mesta.

Kaj sedaj? Toliko lovecev, tudi prašičev dovolj, a puška ni počila in morali bi prazni domov, da jim ni srečen slučaj priskočil na pomoč. Tam, kjer so oni štirje pobegli prašiči ležali in mogoče tudi spali, so našli enega — poginulega. Poginil je in štirje tovariši so na njem spali. Kaj so hoteli lovci drugega, kakor da so ga naložili na sani in peljali domov.

Kaj sedaj z njim? Če je poginil ob boleznih, ni za rabo. Nemili pa so nekateri, da je bil obstreljen in je zato končal. V tem slučaju bi se še kaj dalo dobiti od njega. Pripravili so vaškega mesarja Joškota, da mu je »izkupal« jetra in ostalo drobovje. Nobenega sledu od strela, Poginil je od katerekoli bolezni, nima nobene vrednosti. To je ugotovilo.

In je bilo gledavcev pol vasi. Po tej ugotovitvi pa je ostal prašiček sam. Ravno se je večerilo in so morale gospodinje v kuhinjo, mi možaki pa k živini. Pa kdo bi tudi čakal zastoj!

Laško

Pozor lovci! Člani SLD iz občin: Laško, Sv. Kristof, Marijagradec, St. Lenart, Jurkloster in Loka se ne bodo udeležili občnega zbora za Savsko podružnico v Trbovljah, ker so se v članili pri celjski podružnici SLD, ki bo imela svoj občni zbor 25. t. m. ob 16 v hotelu »Hubertus« v Celju. Za člane SLD iz Radeč, Dola in Hrastnika se nismo mogli izreči za pristop k Celjski podružnici, ker nismo bili za to pooblašteni. Zahtevali pa smo, da se tudi njim da prosta odločitev in bo tudi glede teh krajev odločila večina. Če bi se pa temu ne ugodilo, bomo z njimi solidarni glede vseh nadatinih korakov. — Laški lovci.

Kaj pravite?

Kdore zakaj smatrajo nekateri naši jugoslovanski bratje našo kulturnost za nekaj manj vrednega, za nekaj, na kar je treba z visko doli gledati, še več, kar je treba pri vsaki priliki dejati v nič, dasi se nobeden teh uvidevalcev ni mogel dokazati, da slovensko kulturo pobilje — pozna? Večkrat je že naš list ločil, da hrvaške in srbske revije ter časopisi ne posvečajo našemu kulturnemu življenju skoro nobene pozornosti, da njihove knjižarne ne poznajo naših novih izdaj ilid. Pri vsaki dosednji mednarodni razstavi ali drugi prireditvi so se prezeli eni ali drugi bratje aranzma in stisnili Slovence v kot — depota. Na glasbenem polju je ravno tako. Če gredo naša pevka društva v inozemstvo, pojo najprej srbske, potem hrvaške in končno še slovenske pesmi, dočim se še nikdar ni pripetilo, da bi bilo kako hrvaško ali srbsko društvo inozemstvu pokazalo slovensko skladbo. Slovenci smo pa vrnili izjavili blizu desetdeset srbskih in hrvaških oper, instrumentalnih in vokalnih koncertnih del od kitri in dvanajst arijev, da bi bili pa naši bratje našli katera slovensko delo, pa se ni čulo. To je več kakor žaljivo omalovaževanje naše glasbe, omalovaževanje, kakršnega kulturno inozemstvo in njega večji centri, ki so se že čisto priznalo izjavili o naši glasbi, gotovo nikakor ne dele z našimi brati.

Tale naš Učiteljski zbor, ki je prejel časten krst na Čehoslovoskem (njega dirigent tudi na mednarodnem festivalu v Frankfurtu) je zadnje dni koncertiral po vseh večjih mestih Jugoslavije in vsa srbska in hrvaška kritika mu je priznala, da je ali najboljši zbor v državi, ali vsaj eden »preoklasnik«, toda v Zagrebu je naletel zbor na lopar, ki ga treba omeniti. Mislimo na kritiko g. Štorkan-Kocića v »Obzorju« od 4. t. m.

Ta gospod ni našel na zboru niti najmanjše dobre lastnosti razen njegove dobre volje in mu je svetloval, naj se gre rajši pet učil, kakor pa da hoče v Romuniji blamirati našo glasbo. Kakor hitro je zbor stopil v Zagreb, je izgubil svojo »reputacijo« in se pokazal za povsem neznanega. Naš Adamič je Štorkanu »folklorista«, pri Ostercu ne najde kritik niti enega od »subitacij« elementa muzike: melodije, ritma, harmonije, polifonije, forme, arhitektonike, umetniškega okusa in zvečenosti (edinstven primer v zgodovini glasbene kritike), našim glasbenikom pa pravi, da jim »fali distanca in sloboda prosodiranja«, radi česar je zagrebiška kritika »pristijena, da preuzme jedro odgovornosti, pri čemer je treba, da Slovenci v kulturnem pogledu gledamo »Zagreb kao neke vrste kulturno stanico«.

Kaj pravite? Če se kaj spoznate v muziki in v razmerah ali ne, boste rekli, da je to umazana packarija in če povem, da je teh packarij zlasti zagrebiški časopisi zadnja leta že toliko zagrešilo, da to niso več »slučaji«, nego je vse skupaj podobno sistemu, potem morajo takine nadzorni zaleti predsedati vsakemu kulturnemu človeku.

Da bi bilo naša kulturnost tako zanič, da se nam Zagreb po vsej sili postavlja za kuralorja, ne velja. Mi res ne kričimo toliko o slavi naše kulture, trdimo pa, da pozna kulturna zgodovina našega naroda, da so Slovenci hkrati posredovali kulturne dobrine z zapada, da pa se obratno ne da trditi. Kljub vsemu respektu pred hrvaško moderno kulturo in zlasti glasbo tudi ne moremo reči, da bi to bilo nekaj, č čemur moramo Slovenci polnožno zreti nezgor, kakor zelo visokorodno tudi pro hrvati na našo nido. V takih metodah gledamo mi, ki nam nikakor ne »fali sloboda prosodiranja«, želimo prevelnost, posledice pomanjkanja prave kulturnosti in prirogojene taktosti.

Danes, ko nam je resnično in notranje prijateljstvo in edinstvo narodov Jugoslavije tako zelo nujno potrebno kot še nikoli, so takini izpdi in žaljivo omalovaževanje dokaz, da nekateri ljudje tega prijateljstva ne razumejo in da so odloženi sistematično delati ovire temu prijateljstvu. Najlepše je, da Slovenci stvar konstatiramo in potem delamo dalje to, kar smo delali doslej: kulturno delo v vseh ozirih in v vsakem smislu besede, pa na loparjevo odgovorimo s tem delom.

Celje

Stijalen uspeh Sattnerjevega koncerta. Kako nujno želi celjsko prebivalstvo solidne in zdrave kulturne hrane, kaže slihera res kvaliteta javna prireditve, ki so postale za velik del našega občinstva pravecati prazniki. Tak praznik je bil tudi četrtkov p. Hugolinu Sattnerju in njegovi 80letnici posvečeni koncert pevskega društva »Maribor«, ki je izvajalo Sattnerjev močniti oratorij »Vnebovzletja M. D.« z mnogostevilnim pevskim in godbenim aparatom. Ze več dni pred koncertom so bili vsi sedeži razprodani in zadnji hip je bilo treba postaviti še lepo število zaslinih sedežev, kar vse pa se ni zadostovalo za vse udeležence, ki so se rekrutirali iz vseh slojev celjskega prebivalstva, pripeljali pa so se na vozovih in avtobusih tudi iz bližnje in daljne okolice. Pri tej priliki je gledališka dvorana Ljudskega doma častno prežvela krst idealnega prostora za kulturno prireditve velikega sloga. Saj je nekaj manj kot 1000 oseb zajela in nudila še dovolj udobnega prostora za postavitev nad 80 grl broječega mešanega zbora in 43 godbenikov. Pred koncertom je g. ravnatelj Hrašteli kratko opozoril, da je slavljence p. Hugolin Sattner izostal, ker želi, da bi bil koncert manj njegova proslava kot molitvena pesem za trpeče brate in sestre v zaslednem ozemlju. Bil je pretresljiv trenutek, ki je izzval v mnogih očeh solze in vzhdi molitve, ko se je cela dvorana dvignila in v enominutnem molku posvetila svojo čuvstva in misli preganjanjem bratom. — Koncert sam je izzval znova in znova burjo priznanja in pohvale, ki so jo prav si nastopajoči v polni meri zaslužili. Zlasti pa še velja lo o solistih. Skratka: Društvo »Maribor« postaja vedno bolj ljub gost Celja. Hvala mu in dobrodošel nam bo vedno!

75letnica življenja praznuje danes ugledni hišni posestnik in trgovec ter izdelovatelj klobukov g. Frane Štribar na Glavnem trgu. Obenem pa praznuje tudi 50letnico, odkar se je prišel kot prvi slovenski zastopnik nekaj čvetiče in kot umetnost priznane klobučarske obrti v Celje. Jubilar je bil vedno zaveden narodnjak in praktičen katoličan. Kakršnega ga je rodila pošena slovenska hiša na Ložnici pri Celju, tak je ostal vedno vse do danes. Številnim čestitkam k današnjemu njegovemu slavlju se pridružujemo tudi mi z željo, da ga ljubi Bog ohrani še dolgo krepkega in čilega.

Matersko proslava bo — kakor vsako leto — priredilo Katoliško prosvetno društvo tudi letos na praznik Marijinega Oznanjenja v sredo 25. marca ob pol 4 popoldne. Vstopnice bodo od ponedeljka dalje na razpolago v Sloimskovi tiskovni zadrugi. Na sporedu proslave so poleg govora tudi pevске in godbene točke ter uprizoritev dramatičnega prizora.

Ljubljana

Sv. misijon za družinsko življenje

Ljubljana, 20. marca.

Seme, ki ga v svetomisijskem času sejejo, z besedo, z molitvijo in s spovedjo vneti misijonarji v Ljubljani, pada na rodovitna tla. Cilj, ki so si ga misijonarji postavili, namreč, da pridobede duše za Boga in jih utrjuje v ljubezni do njega ter jih navdušijo za Boga dopadljivo življenje, ta cilj bo sv. misijon povsem uresničil.

Na praznik sv. Jožefa je bil sv. misijon namenjen predvsem temu namenu, katerega krasen vzgled je prav sv. Jožef, namreč vzornemu družinskemu življenju.

Misijonarji so govorili o družini, kakšna naj bo, da ima Bog veselje nad njo, o vzgoji otrok, o ljubezni do bližnjega in o zakonskem stanu. Na praznik zvečer so se vršile v vseh župnih cerkvah pridige o zakonskem življenju. Z žalostjo gleda katoliška cerkev in z njo vsi kristjani, kako posebno v današnjih dneh razjedajo razne sile osnovno družbe, osnovo vsakega urejenega življenja, družino. Zato so misijonski govori na praznik napravili mnogo dobrega in gotovo je v našem mestu mnogo družin, ki so bile še pravočasno opozorjene na nevarnost, tako da se bodo v bodoče znale varovati zla, ki jim grozi. Misijonarji so opozarjali tudi na okrožnico sv. Očeta. Nevarnost za družine je v današnjih časih tako velika, da je čutila katoliška cerkev nujno potrebo, da z vso svojo veliko moralno avtoriteto nastopi proti kugi,

ogrožajoči može, žene, otroke, sploh vse družinsko življenje. V svojih govorih so misijonarji opozarjali vernike na velike dolžnosti in na vedno odgovornost, ki jo ima tako mož do žene, žena do moža in starši do otrok. Ni samo dovolj, da sum ne počne zla, skrbeti mora tudi za to, da prepreči vsako zlo, ki grozi tvojim svojem in bližnjim! V zvezi s tem so misijonarji tudi opozarjali na zapoved ljubezni do bližnjega in govorili proti vsem grehom ter človeškim slabostim, ki so nasprotni tej zapovedi. Nocoj pa so bili po župnih cerkvah govori za starše, kako naj varujejo svoje družine pred vsakim zlom, nevarnim za duše svojcev.

Udeležba pri sv. misijonu je nezmanjšana, kakor prve dni. Z nezmanjšano gorečnostjo se verniki udeležujejo vseh služb božjih in misijonskih govorov, z nezmanjšano gorečnostjo oblegajo spovednice, k mizi božji pa stopajo v čimdalje večjem številu. Nepraznili so zakladi, ki jih bo izprosil sv. misijon v Ljubljani za človeške duše!

Mladenčam

in mladenkam!

Danes, v soboto, ob 8 zvečer bodo v vseh župnih cerkvah misijonski govori za mladenice in mladenke.

Ljubljanske služkinje napredujejo

Čudite se nam in nas sprašujete, zakaj se v letu tako redko oglašamo. Kaj naj vam rečemo? Nimamo navade, da bi svoje križe in težave, svoje zasluge in dobrote obsele na veliki zvon, ko pa nam že ponujate prostor v Vašem listu, se vam radevolje odzivamo. Naj slovenska javnost zve in naj naše tovarišice drugod zvedo, da služkinje v Ljubljani ne počivamo.

Gotovo vam je znano, da gre vse naše stremiljenje za tem, da si »gradimo« v Ljubljani Dom služkinj, ki naj bi bil zavetišče, oskrbovališče, šola, posredovalnica, javna kuhinja itd. Danes vse bolj in bolj spoznavamo tudi mi potrebo po stroinovni neobrazbi. Marčesa smo se že lotile, da bi svojo idejo čimprej oživitvorile. Nalaga za to ustnovljenje zadruge Služkinji dom je tekem svojega »obstoja zbrala že lepe denarje, kupila je že stavbni svet na Sv. Petra cesti in da bi gradnja doma le še pospešile, smo priredile efektivno loterijo, ki je nad vse pričakovanje dobro uspeła. Sedaj vemo, da nas hoče podpirati še dosti Slovencev in Slovenk. Bomo obupale. Srečke so šle v promet oktobra leta 1930 in 11. januarja 1931 je bilo žrebanje. Le drobno število srečk nam je ostalo na deželi, vse druge smo razprodale. Pomagale so nam zlasti Marijine družbe, hvaležne smo pa seveda vsem, ki so kupovali naše srečke. Loterija nam je prinesla 77.000 Din čistega dohodka. Le škoda, da nam država ni dovolila več kot 20.000 srečk. Na ta način ima zadruška poleg že plačanega sveta še nekaj denarja, upanje, da bo dom le nekoč stal. Želati bi na seveda bilo, da bi se za »sveto zavzele tudi merodajne oblasti, saj se koristi doma za služkinje skrbijo s težnjami države, občinske in narodnosocialne ter gospodarske politike.

Rekel bo kdo, da se precejujemo; ker že nimamo doma, da ne moremo pokazati kakih p. v njih uspehov razen loterije. O ne! Čeprav še nimamo lastnega ognjišča, skrbimo pa kot malokatera organizacija za odpravo bede med služkinjami. Me dobro poznamo brezposelne, me dobro vemo, da so posledice brezposelnosti za žensko še boljše kot za moške, me dobro vemo, kdaj je pomoč nujna in kje je pomoč nujna in še pomembno, ne bomo v svet. Samo nekaj mrtvih, težkih, vso

bedo slovenske služkinje prikazujočih števil! V zadnjih letih vzdržuje Poselska zveza v zvezi z zadruško Služkinjski dom svoje provizori no zavetišče v najetih prostorih Marijinega doma. Nudile smo brezposelnim prenočišče in hrano in danes lahko povemo: leta 1928 je v tem domu dobilo 1001 deklet 6719 prenočišč, leta 1929 1094 deklet 8969 prenočišč, leta 1930 707 deklet 10.028 prenočišč, leta 1931 171 deklet 1879 prenočišč.

Vsa ta dekleta so dobila stanovanje in hrano deloma za nizko ceno 5 Din dnevno, deloma brezplačno. Koliko deklet bi se bilo morda potikalo po ulicah, tavalo v zablode, ve samo oni, ki zna res ceniti zavetišče za brezposelne, za zavrnjene. Zato pa so te številke počivale zase in zgradovino zase.

Nismo pa pozabile na to, da je treba služkinjam tudi nekaj duševnega razvedrila. verske utihe in stanovske izobrazbe. Poselska zveza in Podporno društvo služkinj sta povsem napravili svojo dolžnost. Priredila so se poučna predavanja o politični služkinje, o nje starostnem zavarovanju, služkinje so se mogle večbati na odru, pri petju in nastopih so celo javno in z uspehom. Močan je pevski zbor, star že 12 let in ves čas pod enim in istim vodstvom. Vaje so vsak četrtek in sprejemajo se še vedno nove članice-zavetnice. Dekleta, ki čakajo v zavetišču na službo, ne sede praznih rok. Zanje se priredijo predavanja o lepem vedenju, o gospodinjstvu, v kratkem bo spet otvorili šivski tečaj. Vse to delo napreduje in se razvija brez zunanjega hrupa. Poleg svoje stanovske organizacije Poselske zveze se že dalj časa oklepamo službinje francoskih misijonark-frančiscank na Mirni, ki so nam oskrbe pouk v nemščini. Obiskuje ga že poldrugo leto preko 50 služkinj. Uspehi so bili in so nepričakovano dobri. Zato smo pričele s takim jezikovnim tečajem iz nemščine tudi same na šent-jakobski šoli, kajli priglasilo se je toliko deklet, da s tečajem nismo mogle več odlašati.

Tako, sedaj veste, da ne počivamo. Kadar boste pa utegnili, se prepričajte sami v našem zavetišču, koliko deklet je pod našo streho in kaj vse dobe dekleta pod našo streho. Največ pa nam je na tem, da dekleta postanejo dobre služkinje gospodinjstvom in hkrati zveste Bogu in cerkvi. V kratkem pa še kaj!

Bojniška b'gana na samostojnih obrtnikov v Ljubljani vabi svoje člane k rednemu letnemu občinstvu zboru, ki se bo vršil na praznik v sredo dne 25. marca ob pol 9 popoldne v salonu gostilne Mrak Rimska cesta št. 4. Ako bi ta ne bil sklenjen, se bo vršil uro pozneje drugi občini zbor, ki bo sklepal ne oziraje se na število navzočih članov.

Dve tatvini. Te dni se je neznan zlikovec vtibelatil v urko zasebno stanovanje na Emonski cesti ter ukradel tam lovski suknjič, v katerem sta bili dve listini z 2400 Din denarja. Tatvino je izvršil najbrže kdo od postopčev, ki navidez be-radoj pri strankah, v resnici pa preže na prilike za tatvine. — Najbrže prav tak postopač je ukradel te dni tudi v Florjanski ulici iz neke spalne sobe par moških čevljev, vrednih 200 Din.

Srajce, sportne in modne, kravate in nogavice, v krasni izbiri in najceneje pri Šteik nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Damsko pe flo, moderne bluze, torčice, flor. nogavice in rokavič, na'nošneje cene pri Šteik nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Školja Loka

Občinstva seja. Na zadnji občinski seji je bil izvoljen za občinskega blagajnika gosp. L. Planina. Gasilnemu društvu se je nakazala povisana podpora 1000 Din. Dalje se je zlasti razpravljalo o »Zvezdi«. V slučaju, da pride do zidave novega gasilnega doma, ima gasilno društvo prednost do tega sveta. Vloženi sta bili tudi dve prošnji za avtokoncesijo in sicer za progno Školja Loka—Ljubljana—Kranj. Prošnji sta pa bili zavrnjeni z moti-vacijo, da so ceste že itak dovolj slabe in da je dovolj drugih prometnih sredstev. Tudi mestnim revežem se je nakazala podpora, ki je višja, kot lanskó leto.

Kanalizacija novega šolskega poslopja povzroča skrbi, ker so nekateri menja, da jo je treba izpeljati še naprej, kjer bodo stale nove stanovanske hiše. Če se kanalizacija že enkrat vrši, je res bolje in tudi zvezano z manjšimi stroški, če se istočasno kanal napelje tudi do tistih parcel, kjer bodo stale nove hiše.

Opozorjamo na vefilm »Kralj kraljev«, v kateri se bo predvajal v kinu Društveni dom. Film je res umetnina prve vrste, ki je nepopisno lepo naslikano Jezusovo čudodelno življenje, trpljenje in vstajenje. Predstave se bodo vršile na praznik 25. marca ob pol 4 popoldne in 8 zvečer, potem v nedeljo 29. marca ob pol 4 popoldne in 8 zvečer. Tudi v soboto zvečer se vrši predstava. Posebej za okolico je dolo na predstava v petek (27. t. m.) ob 2 popoldne. Vstopnice si rezervirajte že vnaprej.

Iz blejskega kofa

Nova občinska uprava je bila imenovana 1. dni in je novi župan blejski g. dr. de Gleria v sredo županske posle prevzel. Za 1. svetovalec, jedn, podžupana je imenovan nadučitelj v p. g. Fr. Rus, nekdanji župan blejski. Za ostale odbo nike so bili postavljeni naslednji gg.: Vovk Anton, posestnik, Grad; Zupan Franc, posestnik, Grad; Le-bar Leopold, kleparski mojster, Grad; Potočnik Ivan, slikarski mojster, Grad; vsi kot svetovalci. Za odbornike pa so bili imenovani gg.: Al. Papler, posestnik in lesni trgovec, Rečica; Iv. Tavčar, posestnik na Rečici; Vinko Poklukar, posestnik na Rečici; dr. Zvonko Janežič, zobozdravnik na Bledu, Grad; Ivan Plemelj, zidarski mojster na Bledu, Grad; Al. Zerovec, posestnik na Bledu, Grad; Fr. Bijol, posestnik na Bledu, Mlino; Jeme Franc, slikarski mojster na Bledu, Grad; Blaž Mandeljc, mlinar in posestnik na Bledu, Mlino; Ivan Rihter-šič, tapetnik in sedlar na Bledu Zagorice; Mežan Ivan, posestnik na Bledu, Grad; Burja Martin, posestnik na Bledu, Rečica; Kežar Franc, posestnik na Bledu, Zele'e; Ravnik Jurij, pekovski mojster na Bledu, Grad; Pangerc Miha, trgovec na Bledu, Rečica; Knaflič Andrej, pismonoša na Bledu, Grad; Zvab Franc, posestnik na Bledu, Mlino; Ambrožič Franc, mesar na Bledu, Grad; Kenda Ivan, hotelir na Bledu. — Tako so iz dosedanjega obč. od-bora odpadli dosedanja župan Ivan Rus, svetovalec Miha Černe in Ivan Prelnar star., ter odbor iki Žumer Iv., Žirovnik Jos., Korošec Franc in Zve-gelj Lovro.

Blečki kanalizacija menda poka, kakšen bo konec, ne vemo.

Jesenice

Deska osnovna šola priredi v nedeljo 22. t. m. ob 15. akademijo, pri kateri nastopi 160 otrok. Ker so dohodki določeni za poravnavo stroškov pri nabavi episkopa (skioptikona), naj javnost z obilno udeležbo pokaže, da ceni važnost osnovno-šolskega dela.

Novo mesto

Vircerejeva konferenca ima v nedeljo, dne 22. t. m. ob pol 4 popoldne v dvorani Rokodel-skega doma občini zbor. Pridite, prijatelji ubogih, v prav obilnem številu! Govoril bo g. dr. Ivan Ahčin o vprašanju: Dobrodelnost v Nemčiji. Vstop je vsakomur prost.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA.

Začetek ob 20.

Sobota, 21. marca: TRIJE VASKI SVETNIKI. Red B.

Nedelja, 22. marca: NAS GOSPOD ŽUPNIK. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Ponedeljek, 23. marca: GOSPODA GLEMBJA-JEVI. Red A.

OPERA.

Začetek ob 20.

Sobota, 21. marca: ŠVANDA DUDAK. Red C.

Nedelja, 22. marca: LUIZA, ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 23. marca: zaprito.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 21. marca ob 20. uri: VERIGA. Ab. C. Kuponi.

Nedelja, 22. marca ob 15. uri: CIGANSKA LJU-BEZEN. Znižane cene. Zadržaj. — Ob 20. uri: ČARŠKA KNEGINJA. Kuponi.

Iz društvenega življenja

Vrhnika. V nedeljo, dne 22. marca, pridite vsi gledat v Rokodelski dom filmsko predstavo »Tragedija kaznjencev«.

— Živčno in duševno bolnim povzroči zelo mila, naravna »Franz-Josef« grenčica dobro pre-bavo, čisto glavo in mirno spanje. Po izkušnjah slovitih zdravnikov za živčne bolezni je najto-pleje priporočiti rabo »Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtne moz-ga. »Franz-Josef« grenčica se dohva v vseh le-karnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 21. marca: 12.15 Plošče (me'an pro-gram). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 18.00 Viktor Pirnat: Po splitski okoli-i. — 18.30 Bogo Pleničar: Šah. — 19.00 Kunaver: Apnenec in voda. — 19.70 Ga. Orthaber: Angleščina. — 20.00 Koncert zbora »Balaajka«. — 21.00 Slovenske narodne z orkestrom poje g. Dado Žagar. — 21.30 Valčkova ura, izvaja Radio o'le-ster. — 22.30 Časovna napoved in poročila: Ha-waii-jazz.

Nedelja, 22. marca: 9.00 Ing. Jože Skušič: O sadjarstvu. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 Versko predavanje, rav. Jagodic. — 10.20 Ferdo Jelenc: Nauk o serviranju. — 11.00 Radio orkester. — 12.00 Dnevne vesti. — 12.15 Pevski in igralni nastopi »Deutsche Sing- und Spielschare«. — 15.30 Dekliška ura: Največje pa... (gdž. Lebarjeva). — 16.00 Humoristično etivo, pisatelj Milčinski. — 16.30 Radio orke-ster. — 17.00 Milčinski: »Kjer ljubezen tam Boge, dramska legenda (Ljudski oder). — 20.30 Prenos z Dunaja: Simfonični koncert dunaj-skih simfonistov. — 22.30 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Nedelja, 22. marca:

Belgrad: 12.30 Koncert Radio orkestra. 16.00 »Bohemce, opera (plošče). 20.00 Vokalni koncert. 20.30 »Komični človeke, komedija. 21.00 Klavirski koncert. — Zagreb: 11.50 Do-poldanski koncert. 17.00 Godalni kvartet. 20.30 Dunaj (koncert). 22.25 Plesna glasba. — Buda-pest: 10.00 Uniatška služba božja. 11.00 Nabož-no petje, nato koncert opernega orkestra. 14.00 Plošče. 19.00 Koncert ciganskega orkestra. 20.15 Odlonki operet. 21.40 Koncert orkestra. — Du-naj: 10.50 Pevski zbor. 12.05 »Trubadure, opera. Verdi (plošče). 17.40 Komorna glasba. 18.40 Družina in družba v Afriki. 20.30 Koncert du-najске Filharmonije. — Milan: 12.15 Pestra glasba. 15.15 Koncert. 19.30 Pestra glasba. 22.55 Prenos opere. — Praga: 20.00 Poljudna glasba. 21.00 Orkestralni koncert. — Langenberg: 20.00 Koncert: zbor in orkester. — Rim: 10.15 Nabož-na glasba. 13.00 Radio kvintet. 20.40 »Čikaška vojvodinja, opereta, Kalman. — Berlin: 20.30 Dunaj. 22.30 Plesna glasba. — Katovice: 12.15 Simfonični koncert. 20.30 Ljudski koncert. 22.15 Violine. — London: 16.30 Pianoforte. 21.05 Ne-deljski koncert. — Mülhacker: 10.15 Komorna glasba. 12.00 Promenadni koncert. 14.25 Koncert moškega zbora. 19.35 »La traviata, opera. Ver-di. 22.30 Plesna glasba.

Dnevna kronika

Koledar

Sobota, 21. marca: Benedikt, opat; Serapion. — Solnce stopi v znamenje ovna ob 13.07. Začetek pomladi. Noč in dan sta enako dolga.

Novi grobovi

† Alojzij Lindtner. Včeraj je umrl v Ljubljani g. Alojzij Lindtner, sodni uradnik v pok. Rajni se je v svo vneto udeleževal na karitativnem polju in ga bil na starejši sobrat Vincencijeve konference. Svoj čas je bil tudi član odbora za zgradbo cerkve Srca Jezusovega. Pogreb bo v nedeljo ob 5 popoldne. Svetila mu večna luč! Preostali naši iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrl g. Franc Urbančič, veletrgovec v Ptuj. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Blag mu spomin! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Volja za življenje in delo zavisi

mnogokrat od dobre prebave. Vzemite zvečer 2-3 Arlin dražeje in počutili se boste izvrstno veseli. Vsebinska skatleja za d. narjev 8— zadostuje za 4-6 krat. Dobe se v vseh lekarnah.

Osebnosti

— Odlikovanje. Poslanik češkoslovaške republike na našem dvoru Robert Fliedner je posetil pomočnika zunanjih zadev Konstantina Fotiča in mu izročil odlikovanje Belega leva, stopnje „Grand officier“ za državljanske zasluge, ki mu ga je podelil predsednik češkoslovaške republike Masaryk.

— Za člana izpraševalne komisije za administrativno pravo pri izpraševalni komisiji v Ljubljani za polaganje strokovnega izpita za prehod iz pripravništva v pomožno skupino je imenovan univerzitetni prof. dr. Albin Ogris.

— Napredovali so za sanitetnega pomočnika zdravnika in voj. državna gojenca dr. Stanko Jerab in dr. Janez Gantar ter za lekarniškega pomočnika magister farmacije in voj. drž. gojenec Emil Sturm.

— Upokojeni so orožniški major Ivko Bosič; nižji voj. uradniki I. razr. ekonomske stroke Ivan Grgurič, Božo Jurkovič in Filip Petranovič. Ob enem so trije prevedeni v rezervno.

— Prevedena sta v orožniško stroko pehotna pomočnika Vladimir Marčič in Adolf Seidl. — V rezervno je preveden pehotni major v pokolu Rikard Maša in bivši rezervni pehotni podporočnik dr. Mirko Kambič s činom in rangom, ki ga je imel slednji preje.

Ostale vesti

— Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. Vel. kraljica mati Marija in Nj. Vel. princeza Ileana so posetili v četrti ob 11 popoldne bolnišnico za duševne bolezni, higienski muzej in oddelek za prehrano pri centralnem higienskem zavodu v Belgradu. Visoke goste je spremljal maršal dvora general A. Dimitrijevič. Nj. Vel. in Nj. Vel. je pri vstopu v bolnišnico sprejel minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Nikola Preca, Nj. Vel. in Nj. Vel. so ostali v zavodu do 12.20.

— Polovična vožnja na državnih železnikih in parnikih je dovoljena vsem udeležencem narodne proslave odkritja spomenika hvalnosti blagopokojnemu kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Kastru, ki bo 24. in 25. maja t. l. Udeleženci te proslave vzamejo na odhodni postaji cel vzorni listek, ki velja tudi za povratek s potrdilom odbora za proslavo, da so se svedenosti udeležili. Popust velja od 20. do 30. maja t. l. čez Sušak za vse potniške in brze vlake, razen ekspresa.

— Stanje voda. Hidrometrično poročilo pravi, da Donava od Pasava do Bezdana stagnira, od Bezdana dalje pada. Od Bezdana do Novega Sada znaša stanje vode 354 cm do 232 cm pod maksimalnim stanjem, pri Zemunu pa 165 cm izpod. Drava pada, Tisa od Sente do Padea raste, pri Titlu stagnira. Sava od Zagreba do Jesenovega pada, pri Brodu stagnira, pri Mitrovici pada, pri Šabcu in Belgradu stagnira. Pri Jasenovcu znaša stanje vode 29 cm pod, pri Brodu 43 cm pod, pri Mitrovici 32 cm pod, pri Šabcu 19 nad in pri Belgradu 149 pod maksimalnim stanjem.

— Razpisana mesta cestarjev. Na osnovi § 31. zakona o banki upravi je kraljevska banska uprava Dravske banovine razpisala tale službena mesta banovinskih cestarjev. 1. Na banovinski cesti Ljubljana—Zalog—Lapnice v odseku od vasi D. M. v Polju—Zalog—Sneberje. 2. Na banovinski cesti Sveti Urban—Lesično—Kozje. — Podrseda za cestno progo od km 23.00 do km 29.000. 3. Na banovinski cesti Bolfenk—Sv. Anton. 4. Na banovinski cesti Poljane—Majspreg. 5. Na banovinski cesti Rogatec—Žetale—Kozmince. 6. Na banovinski cesti Ptuj—Zavrč—Dobrova od km 8.00 do km 12.970. Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz člena 2. uredbе o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 Din kolokovane prošnje, opremljene s pravičnimi in zadostno kolokovanimi prilagami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje solsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško spričevalo, npr. zdravstveno spričevalo, potrdilo pristojnega oblasti, da niso bili obsojeni zbog kaznivih dejanj iz koristolubja, event. dokazila o strokovni usposobljenosti) je vložiti najkasneje do 15. aprila 1931 in sicer za mesto pod 1. pri okrajnem cestnem odboru v Ljubljani, za mesto pod 2. pri okrajnem cestnem odboru v Šmarju pri Jelšah, za mesto pod 3., 4., 5. in 6. pri okrajnem cestnem odboru v Ptuj. — V prilogi »Službenih novic« kraljevine Jugoslavije št. 61 od 18. marca t. l. je objavljena »Uredba o skupnem davku na poslovni promet«.

— Zupnika Stranje pri Kamniku spada po statistiki članov Družbe sv. Mohorja na 141. mesto, v kamniški dekanijski pa na več na zadnje mesto. Odstopke v tej župniji znaša namreč 6.033 in ne 4.033, kakor je bilo pomotoma natisnjeno v »Slovenec«.

— Nov zbornik v Brežicah. V ponedeljek, dne 23. marca 1931 prične z zdravniško prakso novi g. zdravnik dr. Peček Jože, ki se je nastanil v bivši dr. Höllerjevi hiši. Ze dolgo pričakovanega g. zdravnika toplo pozdravljamo.

— Romarski shod pri Sv. Antonu na Zdenški rebri (Dobrepolje) se vrši na tih ponedeljek, dne 23. marca t. l. Od polosome ure do enajste se darujejo sv. maše, ob 9 pridiga. Tudi bo vsakemu romarju dana prilika, da opravi sv. zakramente za »eniko noč«. — Ta dan se vrši pri Sv. Antonu na Zdenški rebri znameniti semenji, ki je po navadi zelo obiskan. Sejmarnji pridejo od blizu in daleč, ker se običajno sklepajo dobre kupčije.

— Higijenska razstava v Rogški Slatini. Zdravstveni dom v Mariboru priredi skupno s podružnico »Svete vojске« v Rogški Slatini enotedensko higijensko razstavo z otvoritvijo v nedeljo, dne 22. t. m. ob pol 9 popoldne v društveni dvorani pri Sv. Križu pri Rogški Slatini. Razstava bo odprta dnevno od 8—12 in popoldne od 2—6 zvečer in sicer do 29. marca 1931. Ob priliki prireditelje razstave same se bo vršilo v razstavnih dvoranah tudi več predavanj, katere bodo pojasnjevali filmi oziroma skiptične slike. Za obisk razstave kakor tudi za predavanja se ne bo pobirala nikakoli vstopnina. Vabimo vse tamošnje okolice, da v čim večjem številu posetijo razstavo in predavanja.

— Smrt v snegu. Iz Slov. krajine poročajo: Zadnji mrzli dnevi so zahtevali tudi življenjsko žrtve. V doljnelendavskih gorah je živel že nad 60 let stara občinska reva Toth Julijana. Stanovale je sama. V toplih dneh je beračila in s tem se je preživljala. Ko je zapadel zadnji veliki sneg, so se za revo pričeli hudi časi. Iz hiše si ni upala. Piela zaloga, ki jo je imela prihranjeno iz boljših dni, ji je naglo pojemala. Živela je od dne do dne bolj skromno. Končno je potrkala na vrata gled. Starica je popolnoma oslabela. Zime le ni bilo konec, marveč je zapadlo še več snega. Starkin položaj je postal brezupen. Zbrala je zadnje moči, da bi si pomagala. Vzela je lopato in se je spravila nad sneg. Najbrž si je hotela napraviti pot do najbližjega sosesa, da bi pri njem prosila pomoči. Namera se ji ni posrečila. Komaj je začela gnetati sneg, je omagala in se zgrudila v sneg. Dvigati se več ni mogla, marveč je tam našla smrt. Ker je hiša na samem kraju, se je le slučajno doznalo, kaj se je zgodilo in je najbrže uboga starica morala že precej dolgo ležati v snegu.

— Izreden zimski gost. Iz Turnišča poročajo: Turnišče ima posebnost, kakršne do sedaj ni imelo. Vas je precej priljubljeno zatočišče storkelj. Ti dolgozoeči z rdečimi kljuni so zasedli več dimnikov in so se na njih vgnezdili. Spomladi priletijo, v jeseni pa se s pomnoženimi družinami poslovijo. Tako se je zgodilo tudi lanske jeseni. Pred nastopom

mrzlih dni so gostje odleteli. V gnezdu na enem izmed mlincov pa se je zgodilo nekaj izrednega. Ena storklja je zaostala za drugimi. V začetku to ni vzbujalo pozornosti, ker smo pričakovali, da ji postane dolgočasno in se naposled tudi ona poda na dolgo pot. To pa se ni zgodilo. Minuli so tedni, a ona je še vedno stala v gnezdu. Nastopili so mrzli dnevi. Ptika je začel pretresati mráz in pretil mu je pogin. Da bi se rešil smrti, je zapustil gnezdo in je zletel na dvorišče med goske in kure. Te so se spetke bale čudnega gosta. Polagoma pa so se mu privadile in so delile z njim hrano in ležišče. Storklja je preživela močno zimo. Se je tudi popolnoma udomačila. Rada ima zlasti otroke, ki se lahko po nili volji igrajo z njo. Radovedni smo, kaj bo storila storklja sedaj, ko se vrne njen rod. Najbrž se bo v njej vzbudila želja po tovariših in bo zapustila sedanjo družbo.

— Izvoz sliv. Po statističnih podatkih izvoznika društva v Brckem je bilo leta 1930 izvoznika iz Brckega 8 milijonov 154.662 kg svežih in 1 milijon 229.100 kg suhih sliv.

— Statistika zunanje trgovine kraljevine Jugoslavije. Oddelek za carine je izdal statistiko zunanje trgovine kraljevine Jugoslavije leta 1930. Knjiga se dobi na vseh carinarnah in v knjigarnah. Cena izdaja je 200 Din.

— Za materinski dan priporočamo dve ljubki otroški igrici: »Mamičnin najlepši dan« (prizorček z rajanjem) in »V boj za mamico« (otroški prizorček v dveh dejanjih), zložil P. Krizostom Sekavac, pevске točke uglasbil dr. Anton Dolinar. — Cena izdaja z glasbeno prilogo je 5 in 5 se dobi v zalogi jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani. Omenjene igrice bodo vsled srčanega besedila nudile otrokom kakor odraslim veliko nepriljubljene radostne zabave.

— Sekcija zveze finančne kontrole v Ljubljani je založila »Zakon« o državni trošarini in »Pravilnik« za izvrševanje zakona o državni trošarini v slovenskem jeziku in sicer v eni knjigi. Cena broširanemu izvodu Din 20, vezanemu Din 25. Knjiga se dobi pri navedeni sekciji (Breg šte. 6).

— Izšla je knjiga »Otrok« II, spisal Josip Voic. Založila Prodajalna KTD (H. Ničman) v Ljubljani. — Broširana knjiga stane Din 24, vezana Din 34; po pošti Din 1.50 več.

Maribor

□ Nočno lekarniško službo ima prihodnji teden Vidmarjeva lekarna pri Arehu na Glavnem trgu.

□ Materinski dan priredi jutri ob pol 17 meljsko katoliško prosvetno društvo. Katoliška omladina pa na praznik Marijinega oznanjenja s pričetkom ob pol 17. Na sporedu bo tudi igra »Sv. Alojzij«, pri kateri sodelujejo katoliški omladinčji.

□ Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Mariboru ima svoj redni občni zbor 22. marca ob 8.30 popoldne v dvorani lastnega doma, Rotovski trg 2. Kot izkaznica služi društvena legitimacija, oziroma nakupna knjižica.

□ V Studencih so tudi letos obhajali Jožefovo v zmislu starodavnih tradicij. Gočaja, blato, tingl-tangl, gugalinke, vrtiklaji itd. Tudi gostilničarji so imeli svoj lep zaslužek.

□ Mariborski vampir pred sodnim stolom pravice. 27letni črkošlikar Josip Kristl je pod to oznako v Mariboru splošno znan. Za seboj ima vse polno doživljanj, ki so povzročili, da je postal strah in trepet mariborskih žensk. Včeraj se je zagovarjal pred senatom trojice radi napada izvršenega dne 7. februarja t. l. na učiteljico Antontjo P. v Cankarjevi ulici, o čemer smo svoj čas obširno poročali. Kristl je bil leta 1930 obsojen na 15 mesecev ječe, pa so ga predčasno izpustili iz zapora. Obtožence se je zagovarjal s pianostjo. Krivdo deloma priznava. Razpravo je vodil ss. Lenart. Kolšek in Ažman prisodnika. Obtožbo zastopa državni pravdnik dr. Zorjan.

Obtožence je bil obsojen na 1 in pol leta robije, triletno izgubo častnih pravic in 2 letno prepoved zahajanja v gostilne.

Ptuj

Dvomesecni dopust je z dovoljenjem banske uprave nastopil nadzornik g. Ljubeč Jakob. Za časa njegove odsotnosti ga bo zastopal čestni nadzornik g. Zagoršek.

Posipanje cest. Za posipanje najnujnejših banovinskih cest je na predlog okrajnega cestnega odbora dovolila banska uprava sledečo množino: na en kilometer 10 kubičnih metrov pomladanskega proda.

Jadranska Straža ima svoj občni zbor v soboto 21. t. m. Pričetek ob 8 zvečer v Narodnem domu. Za člane je udeležba obvezna.

Moderno francosko slikarstvo. V nedeljo 22. t. m. dopoldne bo s projekcijami predaval v hrvaškem jeziku o francoskem modernem slikarstvu akademski slikar g. prof. Hegedušič iz Zagreba. Predavatelj je predsednik in organizator »Zemlje«, ki zastopa moderno smer narodne umetnosti. Ker je v mestu precej zanimanja za francoski jezik, upa odbor ptujškega francoskega krožka, da bo tudi ta kulturna plat francoskega naroda privabila lepo število francoskih prijateljev v mestno gledališče. Sedeži po 5, za dijake po 2 Din, stojišče tudi 2 Din.

Šoštanj

Odbor Kmetijske podružnice se je na svoj zadnji seji konstituiral takole: predsednik g. Boltezar Deberski, tajnik in blaginjak g. Rudolf Macarol, odborniki: gg. Škruba Mihael, Terče Fortunat in Melanšek Ivan, revizorja gg. Plaskan Fran in Bizjak Martin.

Na praznik Marijinega oznanjenja v Slomskovem domu: Materin dan.

Samaritanski tečaj. Šaleško gasilsko okrožje je v torek 17. t. m. otvorilo v Zadržnem domu 40urni samaritanski tečaj. Po uvodni besedi okrožnega načelnika g. Volka je otvoril cikel svojih predavanj zdravnik g. dr. Korun. Tečaja se udeležujejo nad 60 članov in članic gasilskih društev. Želimo obilo uspeha!

Studenc pri Sevnici

Prosvetno društvo na Studencu je vprizorilo v nedeljo 15. t. m. burko v 2 dejanjih »Lazizdravnika« od J. Štke. Za podelitve je bila igra podana odlično — nekateri igralci bi lahko z mirno vestjo nastopili s svojimi vlogami tudi v krajih, kjer so ljudje že razvajeni. Ves čas izvajanja je bil spremljan s salkami smeha; gledalci so imeli popoln užitek, igralci pa zadoščenje. Prav dobro so izvedli svoje vloge Boštjan, Lipe, Jera, Zevnik in zdravnik. Iznenadila nas je tudi Režika, ki je prvič nastopila na oderskih deskah ter nje partner pismošča Pivk. Tudi Preklica in orožnik sta se dobro držala. Po igri so pod vodstvom svojega pevovodje zapeli pesem »Razstanec«, ki je bila ritmično in dinamično pravilno podana. Zbor je dober in obeta se mu še večji uspeh, zato le po zasnovani poti naprej! — P. R.

Kašelj?
potem pa
KRESIVAL!

Rečica ob Savinji

Odobren proračun za l. 1931. Banska uprava je odobrila občinski proračun za l. 1931. Pobirale se bodo sledeče davčnine: 1. 13% (trinaest) občinsko doklado k vsem v občini predpisanim neposrednim davkom. 2. od 100 l vira 80 Din, od 100 l pivra 25 Din, od hl stopenj alkohola 6 Din. Celotni proračun znaša 90.797 Din. Razveseljivo je omeniti, da znašajo občinske doklade komaj 13%. Ne vemo, če je v banovini še katere občina, ki bi imela nižje doklade. Prav je tako, saj smo itak z drugimi davčninami preobloženi.

Stavbno gibanje. Kmetijsko društvo prične aprila meseca zidati novo stavbo, ki bo obenem tudi služila za shrambo železnine, moke in drugih potrebščin. Da pa bo material za zidavo takoj pri roki, je kupilo društvo talok zvanj »protovž«, ki je dosedaj tako kvaril lice našega trga.

Egiptovska tema. V trgu imamo napeljana električno in montirane svetiljke. Pa to nam nič ne pomaga, ko luč ponoči ne sme goreti. So nekateri, ki nasprotujejo, da bi pet luči na glavnih križiščih gorelo. Se bo treba obrniti na merodajno mesto, potem pa bo to moralo biti izpeljano. Občinski zakon je vsem na razpolago. Ne samo luči, tudi nočnega čuvaja bo treba... Boljo prostovoljno izvršiti, kot pa biti prisiljen napraviti nekaj, kar se po zakonu mora izvršiti. Ali ne?

Sv. Križ pri Kostanjevici

Od 2. januarja t. l. se vrši pri nas gospodinj-ski tečaj; obiskuje ga 20 deklet pod sprotnim vodstvom g. Minke Odlasek in njene pom. gd. Pepice Hribar. Dekleta so zelo zadovoljna in jim je žal, da bo prehitro minilo. Sklep tečaja in razstava bo na Marijin praznik 25. t. m. Pridite si ogledati tudi sosedna dekleta in žene, kaj so se naučile naša dekleta v tem kratkem času.

Imeli smo tudi higienski tečaj s filmom in predavanjem. Bila je vsak dan polna dvorana gledalcev. Tudi tečaja o negovanju otrok so se pridno udeleževale žene in dekleta.

Imamo tudi pevski odsek fantov in mož pod vodstvom g. kaplana A. Torkarja. Tudi ti so pokazali, kaj znajo in prireditelj pevske koncerti, ki je prav dobro uspel. Želimo, da se tudi za Veliko noč oglašijo v cerkvi, da tudi Bogu v čast zapoje, kakor so že tudi lanske leto.

Tržišče na Dolenjskem

18. t. m. se je zaključil tritedenski sadjarski tečaj z dvakratnim poukom na teden. Udeleževalo se ga je od 15 do 20 fantov. Tečaj je vodil z veliko poštrevovalnostjo g. Bizjan, upravitelj tukajšnje šole. Izražamo g. upravitelju najlepšo hvalilo in želimo njegovemu delu veliko uspeha. — Sadjarstvo je za naš kraj še posebno velikega gospodarskega pomena, ker je zelo ugodno podnebje za sadno drevje. Dobro oskrbovano sadno drevje bi dalo precejšen dohodek našim kmetom.

Sport na praznik

Lep dan je omogočil, da so v redu in na dobrem terenu zopet enkrat igrali nogomet. Ilirija je imela v gosteh mariborske Železničarje, katere je odpravila z rezultatom 7:2 (2:1). Rezultat je sicer malo visok, in železničarji bi zaslužili lepši uspeh. Vendar je energična napadalna vrsta v drugem polčasu izrabila vsako priliko. Po dolgem času je enkrat pri Iliriji napadalna vrsta držala žogo; posledica je dober rezultat. Gostje so zelo marljivo moštvo, vendar igrajo zelo primitivno in energično. Poraza je kriva tudi slaba taktika. Tak oster tempo ne sme diktirati nikdar moštvo, ki nima zadostnega treninga.

Dogodek posebne vrste je bilo tekmovanje v namiznem tenisu za prvenstvo Ljubljane. Poleg domačih so bili prijavljeni tudi najboljši igralci Zagreba in državni prvak Nemeč. Vsa rutina in znanje zunanjih kanonov ni zalegla. Domačini so vse odpravili in obitno premagali. Ta uspeh domačih je pripisovati predvsem dejstvu, da igrajo ping-pong res pravi sportniki.

Splšno je bil ta turir lepa manifestacija tega lepega sporta. V vseh skupinah so zmagnali člani Ilirije, najboljši med njimi je mali Gmagnič. Pa tudi dame so se dobro odrezale. Zvečer sta Geržiničeva in Wormova v propagandni igri premagali igralce, ki so zastopali Jugoslavijo na svetovnem prvenstvu.

Poleg teh dveh sportnih prireditev je zabeležiti še par drugih dogodkov. Hazenska zveza je sklicala izredno zborovanje, ki se bo vršilo dne 29. marca v Zagrebu. Glavna točka dnevnega reda je: ureditev odnosov s podvezavci.

J. N. P. je pa sklenila pozvati pred kazenski odbor najstarejše in največje klube v državi, Haska. Gradjskega in Concordio. Vse to zaradi lig.

Velikonočni nogometni program je sodaj delovito določen. Po dolgih letih je prišlo do skupnega sodelovanja. Naj drži tudi za naprej! Ilirija in Primorje prirediti skupno tekmo s Sturmom (Gradec) in Mariborom. V sredo na praznik pa igra Ilirija v Zagrebu proti Gradjskemu.

Cross country za prvenstvo Ljubljane

Proga meri za senijorje ca. 10 km, s startom in ciljem na igrišču SK Ilirije. — Proga za naraščaj B 1915—16 meri 2 km s startom in ciljem na igrišču SK Ilirije. — Proga za naraščaj C 1913—14 meri 3 km, start in cilj na igrišču SK Ilirije.

Inozemski sport.

Italijansko prvenstvo. V prvi nacionalni ligi je 17 najboljših italijanskih nogometnih klubov. Vsako prvenstveno leto zahteva, da odigra posamezno moštvo 34 težkih prvenstvenih tekem. Ni čudno zato, da je skoraj nemogoče posameznemu klubu obdržati potrebno formo skozi celo to naporno dobo. Do sedaj je odigral vsak klub že 22 tekem. Zelo srečno se bori vse čas Juventus, ki si je nabral 35 točk. Sedemnajst zmag pove dovolj jasno, da je Juventus moštvo, ki ima danes še največ šans za osvojitve državnega prvenstva. Zadnje nedeljo pa je moral ta klub utrpeti katastrofalen poraz s 5:0 v borbi z Romo. Tekma se je odigrala v Rimu pred odličnjaki, ki so hoteli videti, kako igra najboljša italijanska moštvo. Tako namreč smemo po pravici imenovati Juventus, ki je dal polovico svojih igralcev v državni reprezentanti team. V tej tekmi pa je zavladala med igralci Juventusa neka nervoza in poraz je bil tu. Kljub temu porazu pa je Juventus še na šelu tabele. Trenutno izgleda tabela takole: 1. Juventus (36 točk), 2. Roma (33), 3. Bologna (32), 4. Genova (31), ... 12. Ambroziana (19), 13. Triestina (18).

Zarota v skalni trdnjavi

Madrid, 18. marca.

Vojno sodišče v Jaci, skalnati trdnjavi v Pirenejih, se snoči po 30 urni tajni razpravi izreklo svojo obsodbo nad voditelji vojaškega upora dne 12. decembra 1930. Nekateri vojaški zarotniki so ušli čez mejo, nekatere so pa ujeli. Ti so bili sedaj sojeni. Kapitan Sediles je bil obsojen na smrt, štirje na dosmrtno ječo, drugi pa so dobili po 20 let. Toda kralj je na smrt obsojenega kapitana Sedilesa pomilostil.

Ob tej priliki je prinesel veliki španski list »El Debate« zanimiv popis decembrske revolucije

Stotnik Sediles strogo zastražen za omrežjem svoje jetniške celice.

v gorski trdnjavi Jaci, ki je bila le del nameravane in dobro organizirane zarotniške revolucije. Ta romantična stara trdnjava leži visoko gori v pirenejskem sedlu ob novi pirenejski železnici med zasneženimi gorskimi vrhovi. Ker je blizu francoske meje, je ugodna zaradi tega, ker bi zarotniki lahko pobegnili čez mejo, če bi se jim načrt ponesrečil. Vanjo je moglo priti samo po eni cesti, zato jo je lahko braniti. Ta obmejna trdnjava je bila na glasu kazenske postojanke. Tam so službovali vsakovrstni nezadovoljni častniki, med njimi tudi voditelj zarotnikov Fermín Galán, pehotni stotnik. Ta mož, goreč in fanatičen komunist, je bil že leta 1927 zapleten v neko zaroto in je bil obsojen zato na šest let ječe ter na izgubo častniške časti. Berenguerjeva vlada pa ga je pomilostila in poslala v Jaci. Tam je s svojimi somišljeniki takoj organiziral novo zaroto ter pripravil do pičice natančen načrt. Pri krojaču so že dali sešiti celo novo revolucionarno zastavo: rdečo-rumeno-modro, ki je potem res en cel dan vihrala nad trdnjavo.

Zvečer pred 12. decembrom so se častniki po večerji v častniškem domu mirno zabavali z godbo. Nočno službo je imel prevzeti častnik, ki je bil znan po svoji zvestobi do kralja. Posrečilo se je zarotnikom, da so ga pod ničevno pretvezo za tisto noč nadomestili z drugim manj nevarnim. Ob 4 zjutraj je šest zarotniških častnikov naenkrat vdrl v stražnico. Na začudenost vprašanje navzočega častnika, zakaj tako zgodaj prihajajo in kam se jim tako mudi, je odgovoril stotnik Galán smeje:

»Ker smo pravkar oklicali republiko!«

Pri teh besedah so zarotniki službojočega častnika prišli in zvezali. Na hrup, ki je pri tem nastal, je prihitel službojoči stotnik in zgrabil za telefon, da bi obvestil polkovnika, kaj se je zgodilo. Toda služba so mu izbili iz rok, ga vrgli na tla in zvezali. Zarotniki so imeli trdnjavo v rokah. Sedaj so zbudili moštvo in Galán, ki je bil s tem dejanski voditelj revolucije, je moštvo z ognjevitimi besedami nagovoril ter ga pozval, naj se pridruži upornikom, se pokori njegovim naredbam in povele. Moštvo je izjavilo, da je pripravljeno slediti revoluciji.

Podobno je bila vzeta tudi druga vojašnica, v kateri je bil nastanjen bataljon Las Palma. Zarotniki so bili tako v premoči, zaradi tega se jim je

morala udati tudi topniška baterija. Kljub temu bi zarotniki ne bili tako lahko osvojili trdnjave, ko ne bi bilo moštvo po tajnih agitatorjih že precej prepojeno po komunističnih idejah. Tako pa je bilo treba razmeroma le malega sunka in disciplinirana četa vojakov se je spremenila v upornike. Nekemu zarotniškemu častniku se je posrečilo, da je vdrl v spalnico vojaškega guvernerja. Stari general ni imel niti časa, da bi se bil oblekel. Takega so še ponoči odpeljali v občinski urad, kjer so sejno dvorano spremenili v začasno ječo. Ista usoda je doletela tudi polkovnika galicijskega pešpolka.

Eden najbolj odločnih mož v tej trdnjavi je bil podpolkovnik Beorlegui, po rodu Basli, poveljnik lovškega bataljona Las Palma. Zarotniki so vedeli, da je to nevaren mož. Znan je bil po svojih junastvih v maroški vojni, po svoji ljubezni in zvestosti do domovine in splošni priljubljenosti, vrh tega pa mož izredno velike postave in ogromne telesne moči. Niso si ga upali drugače obvladati kakor z zvijačo. Njegov sluga je planil v podpolkovnikovo spalnico z novico, češ, da vojašnica gori. Beorlegui je zgrabil za telefon, toda žice so bile že potrgane. Hitro se je oblekel in planil na cesto. V večni senci je bilo skritih 10 do 12 vojakov, ki so se vrgli na orjaškega podpolkovnika. Toda temu se je posrečilo, otresti se nekaterih svojih napa-

dalcev in jih pometati na tla. Drugi so poskusili, da bi ga zadavili s prtičem. Toda podpolkovnik je tako divje razbijal okrog sebe, da se jim je to ponesrečilo. Po dolgem boju se je slednjič nekomu posrečilo, da je vrgel podpolkovniku okrog vratu zanko ter mu zadrnil vrat. Orjak se je skoraj zadušil in tako so ga zvezali. Podčastnik, ki je vodil ta napad na podpolkovnika, si je obrisal znoj s čela in zagodrnjal: »Komaj smo ukrotili nileškega konja! Nato so ujetnika vlekli po ulicah v ječo, ki je bila zastražena. Zjutraj so vojaško stražo zamenjali oboroženi kmetje, ki so se med tem pridružili revoluciji. V ječi je bilo vsega skupaj 20 častnikov.

Med tem so trije uporniki vdrl v itkarno, vrgli tiskarnarja iz postelje in ga z orožjem v roki prisilili, da je vpričo njih natisnil proklamacijo, ki je bila še isto noč nalepljena po vseh ulicah. Proklamacija se je glasila: »Prvi in edini člen. Kdor se bo z besedo ali dejanjem ustavljal ukazom nastajajoče republike, bo brez preiskave takoj ustreljen. Dano v Jaci, 12. decembra 1930. Podpisal Fermin Galán.«

Tako je žalostnega, meglenega zimekega jutra 12. decembra zmogovito končalo prvo dejanje revolucionarne igre v Jaci. Zadnje dejanje pa se je tragično zaključilo 17. marca 1931 z obsodbami, ki smo jih navedli zgoraj.

Zanimivi spomeniki

V Belfastu so postavili zanimiv spomenik izumitelju pnevmatike I. B. Dunlopu. Spomenik je sestavljen iz 270 funtov težkega gumijastega bloka, ki je prišel pod pritisk 250 ton teže in se je 110 ur dolgo »peklo«. Postavitelji spomenika upajo, da bo le-ta dalj časa trajal kakor spomeniki iz kovine.

Ravno tako je tudi severnoameriške združene države privedlo do tega, da bi namreč spomenik tudi še pozni rodovi občudovali, da so dale vsekati v granitno steno Blach Mountaina v Južni Dakoti ogromne, nadčloveške postave Washingtona, Jeffersona, Lincolna in Roosevelta kakor tudi zgodovino Združenih držav, ki bo obsegala samo 500 vrst teksta. Bivši predsednik Coolidge je sestavil besedilo. Crke bodo visoke 5 čevljev (kakih 160 cm). Geologi so prepričani, da bo tak napis kljuboval času pol milijona let. Tako prerokovanje je kaj

pada zelo poceni, ker ga nihče ne bo mogel kontrolirati.

Zanimiv je spomenik, ki ga je dala napraviti »svobodna občina na Montmartre« v Parizu. Ta spomenik se da prevažati. Posvečen pa je »belemu zamorcu«. Pod tem imenom so označeni taki pisatelji, ki jim njihovih del nihče ne zalažiti, ker jih nihče ne pozna. Ker pa morajo živeti, prodajo svoja dela drugim pisateljem, ki že imajo ime, in ti potem dela neznanih pisateljev objavijo pod svojim imenom. Spomenik predstavlja črna, ki ima nos in ušesa preobčena z obročki, znamenje suženjstva. Ker se je »svobodni občini na Montmartre« zdelo preveč smešno in filistrsko, prositi policijo dovoljenja, da bi smela postaviti spomenik neznanim junakom svoje vrste, so pod spomenik vdelali kolose, da ga lahko prepeljejo kadarkoli hoče policija poseči vmes.

Nekaj iz modernega poganstva

Nekateri zagovarjajo omejitve porodov, češ, da je ogroženo zdravje mater, ali da je prevelika beda na svetu. Res je, da je veliko bed, toda prav tako je res, da imajo bogati ljudje manj otrok kakor revni. V Združenih državah dajo vsako leto samo za lepoto: masiranje, šminkanje itd. 70 milijonov dolarjev. Kar so zmetali zadnje desetletje za »bubice, svilene nogavice in razna sredstva za pospeševanje lepote, bi zadostovalo za hrano in vzrejo milijonov otrok. Vendar ne morejo moderne žene v sebi zatreči naravnega teženja po materinstvu. Ker so jim otroci nadležni, iščejo zanje nadomest-

ka. Najdejo se zakonci brez otrok, ki svoje nagone do otrok utešijo na psih, mačkah, papigah, da, celo na ostudnih živalih. V Newyorcu imajo poseben pasji hotel, kjer imajo ljubljenci modernih »mater« vsak svojo sobo in postrežbo. Tudi pokopališče imajo za svoje pasje »otroke« in celo spomenike jim postavljajo. V testamentih zapuščajo ljubljnim živalcem visoke vsote. Koliko otrok bi s tem denarjem lahko nahranili, oblekli in vzgojili. Zelo priljubljen nadomestek za otroke so tudi umetne punčke, ki so prebogato oblečene. Proti tej novi poganški razvadi se moramo z vsemi silami boriti. Zakaj, to ni več človeško, ampak ponižuje človeka pod žival. Zopet znak propadanja naše dobe!

„Znižane cene“

V Nemčiji se trgovine že pripravljajo na veliko noč in — da bi si pridobile več odjemalcev — znižujejo cene. Radi tega je v reviji »Die Tat« neki F. Fried napisal sledeče: »Nenadoma so zopet začeli govoriti o padcu cen pri predmetih, ki za navadno vsakdanje življenje niso ravno najbolj potrebni. Toda če si ogledamo stvar nekoliko natančneje, bomo videli, da so to predmeti, pri katerih trdke sijajo služijo in za to lahko postavimo razliko med proizvodno in prodajno ceno kot značilno. Električna žarnica: tovarniški stroški 1.40 do 1.50 Din, prodajna cena 20—27 Din, aparat za odpravo prahu: tov. stroški 610 Din, prod. cena 2700 Din; gramofon v kovčku: tov. stroški 165 Din, prod. cena 1650 Din; gramofonske plošče male: tov. stroški 4,75 Din, prod. cena 40 Din; gramofonske plošče velike: tov. stroški 7 Din, prodajna cena 67 Din.

To je samo majhen, a značilen izveček. Med predmeti, katerim so padle cene, so tudi električne žarnice. Vemo, kako velika žrtev je bila, pomečiti jih za 5 odstotkov. Vemo tudi to, da je trdka Osram kupila patent za električno žarnico, katere bi redno gorele in bi jih ne bilo treba nikdar zamenjati, in ga enostavno — uničila. Ker žarnice niso za to, da bi se električna razsvetljava pocenila, ampak za to, da pridejo trdke do zaslužka in »zaslužene« dobička.«

Abd el Krim bi se rad vrnil v svojo domovino. Prosil je francosko vlado, da bi ga osvobodila in spustila domov. Vlada je njegovo prošnjo seveda zavrnila. Kakor znano, je bil Abd el Krim voditelj dolgoletnega upora rif-kabilov v severni Afriki. Ko so Francozi udušili upor, so ga izgnali na otok Reunion v Indijskem oceanu.

zmaigoval težave; gre mu namreč za velike cilje in se ne straši ogromnih del svetovne umetnosti.

»Vnebovzetje« je znova zaživelo v Ljubljani. Njega prelepe odlomke, ki jih poje Marija, je zopet pela s svojim jasnim in čistim glasom gospa Lovsetova, kakor pred desetimi leti, učinkovita menjava moških in ženskih solov in zborov raznih sestav se je zopet uveljavila, zopet smo v proporcijah uživali Sattnerjevemu umetnost in dirigent je arhitekturo skladbe povsem obvladal, imajoč jo vedno kot cilj pred očmi. Tudi g. Neralič in Živko sta svoji vlogi zadovoljivo rešila, orkester pa je bil zelo močan, dasi še ne povsem nastudiran.

Žalibog si je »Maribor« izvolil neugoden datum za svoj koncert. Nekaj ljubiteljev glasbe je odšlo k misijonskim pridigam, drugi so se zadovoljili s prejšnjim Sattnerjevim jubilejnim koncertom — tako poset koncerta ni bil, kakor bi bil koncert in navdušeni pevski zbor, ki je topot prvič v Ljubljani nastopil, zaslužil. Upamo, da bo mo zbor »Maribor« še čuli v Ljubljani. Simpatična družina, v kateri sodelujejo malone vsi stanovi, nam ostane v lepem spominu.

K VPRAŠANJU SLOVENSTVA V LJUDSKI UMETNOSTI

V predavanju, ki ga bo imel kustos etnografskega muzeja dr. St. Vurnik jutri, v nedeljo, dne 22. t. m. v Kinu Matici, je zastavljeno vprašanje, kako je s slovenstvom v slovenski kmečki ali narodni umetnosti. Kakor znano, so si že mnogi od raziskavanja stila v ljudski umetnosti obitali rešitev vprašanja, v čem tičin bivo slovenske duše, smatrajoč, da se je ta edino v tako imenovani narodni umetnosti nepokvarjena ohranila. Predavatelj bo najprej orisal razvoj zanimanja za ljudsko umetnost, potem skušal definirati to umetnost in nato razkazal na podlagi številnih skiptičnih slik slovenske kmečke arhitekture, plastike, ornamentike, se dotaknil tudi glasbe in poezije. Po stilni analizi raznih tipov te umetnosti bo skušal razkazati problematiko kulturno zgodovinskih

razvojnih faz posameznih okolišev med Slovenci, bo obravnaval stilnopsihološki vidik, v kolikor se kaže v tej kmečki estetski produkciji. Nato se bo pečal s skupnostmi slovenske kmečke umetnosti, ki jo ta kaže s stilom folklorne obdajajočih nas narodov in z razlikami ter končno razkazal rešene in nerešene probleme tega raziskavanja. Pozitiven rezultat je zaenkrat še kulturnozgodovinskega pomena in ne more zadovoljiti romantičnih teoretikov, ki so si vprašanje napačno zastavili. Po kaže nam pa tri, štiri tipe slovenske psihe, tri, štiri stiline okuse, pripadnost trem, štirim različnim etnografskim kulturam, ki so pred izumrtjem folklorne zaostale na različnih fazah razvoja. Tako kaže slovenska psiha naznotraj več nazornih in stilnih nians, po katerih je definirana in določena v etnografski strukturi Evrope kot edina svoje vrste. Predavanje je svojevrsten poizkus. V kolikor razgaljuje čisto novo problematiko, do katere polne rešitve je še daleč, naj bi dalo pobudo, da naj bi naša inteligenca o tej problematiki premisljala in nje reševanju pomagala tako dalje.

ZAGREBSKO PISMO.

Razstava madžarske umetnosti.

Te dni so razstavili madžarski slikarji Márk Lajos, Pécsi Pilch Dező, Magyar Mannheimer Gustav, Bardócz Arpad, Rudnay Gyula in Iványi Grünwald Bela svoje umetnine iz zadnjih treh let. Vsa petorica se zlasti odlikuje v slikanju paysagea. Bardócz je razstavil vrsto portretov, od katerih je najgloblje zamišljen portret prevaranega dekleta: Akt. Najštevilnejše sta zastopana Rudnay in Iványi, ki sta tudi motivno najčista. Prvi je zlasti mojster v barvah. Njegove slike nosijo nacionalni karakter (madžarski narodni običaji, Jezdec, Jezdec, Cigani). Tako tudi drugi, ki poleg tihotitja (Nature morte) izbira predvsem domače vaske motive (s tipičnim pojavom vasi: cigani). Najlepši njegov paysage je S Blatnega jezera.

V umetniškem paviljonu je razstavila svoja dela akad. slikar R. Fraiz. Njegova kolektivna izlozba slik obsega motive iz starega Zagreba (Ci-

Velik Kristusov kip, delo milanskega kiparja Timo Bartoletti, bodo na obletnico sporazuma med Vatikanom in Italijo blagoslovili na Kalvariji pri Milanu. Slovesnosti se bo najbrže udeležil italijanski kralj Viktor Emanuel. Kip je visok nad osem metrov.

Na smrt obsojen

V sredo 18. marca je bil v Regensburgu obsojen na smrt morilec Teitzner, ki je v avtomobilu ubil neznanega potnika in potem vse skupaj zažgal, da bi se dokopal do zavarovalnine. Njegova žena pa, ki mu je pri tem pomagala ter hotela dvigniti zavarovalnino, je bila obsojena na štiri leta ječe. O zločinu smo v četrtek obširno poročali.

Opice - vlomilci

Ameriški zločinci poskušajo vedno nova sredstva, da se izognejo zasledovanju policije. V najnovejšem času so začeli drsirati opice, ki jih vtihotapljuje v hiše, kamor hočejo vlomiti, da se jim ni treba bati, da bi policija našla odtiske njihovih prstov. Opice spravijo v hišo skozi dimnike ali druge ozke dohode, skozi katere bi človek ne mogel. Opice so vajene, odpreti vsa vrata, skozi katere se potem splazijo vlomilci, da dovrše svoj posel.

Policija je tem zločinskim pomočnikom prišla na sled, ko je bil zadnjič enkrat oropan neki draguljar v Chicagu. Nova metoda, namreč uporabljati opice za pomočnike pri vlomih, se je iz New Yorka v hitu razširila med vsemi ameriški zločinci še prej, preden je zvedela zanjo policija. Pri čičaskem draguljarju so bila vrata prodajalne odklenjena od znotraj. Ključavnico so našli odprto, toda nepoškodovano. Tat se je torej moral splaziti v prostore skozi odprto ventilatorjo. V teku preiskave so pri odprtini kakor tudi pri vratih našli sledove opičjih rok. Tudi pri nekaterih drugih vlomih v Newyorcu so dognali, da so vlomilec pomagale opice. Sedaj si ameriška policija beli glavo, kako ukrotiti te živalske tatove.

Pliči beže

Innsbruck.

Zadnje dni je bilo opaziti velike jate ptičev, ki so po dolini Inne leteli od zahoda proti vzhodu. Let teh velikih jat, kakršnih še ni bilo videti, je trajal tri ure. Jate so letele v vrstah, najmanj po 300 metrov širokih. Na podlagi tega je lahko zračunati, da je letelo več sto milijonov ptičev. Zanimivo je, da so bili ti ptiči samo čopasti škrljančki.

Ker živali niso nikjer dobile hrane, so bežale iz alpskih dežel, ki jih pokriva še sneg, proti vzhodu. Z vseh strani poročajo, da divjačina strašno trpi radi pomanjkanja hrane. Mraz jih sicer ne zdeluje, pač pa jih globoki sneg ovira pri iskanju hrane. Ključaveč ni še nikjer videti. Zakasnilo so se s svojim obiskom. Niso pa bili tako pametni škorci in škrljančki, ki sedaj beže pred snegom.

Ali ste že poravnali naročnino?

Kulturni obzornik

Koncert „Maribor“: Vnebovzetje

Kako priljubljen je pri nas skladatelj Sattner, dokazuje dejstvo, da je doživel v Ljubljani to pot že drugo proslavo svoje osemdesetletnice in da so jo praznovali dvakrat tudi že Maribor, enkrat pa Celje in jo bo v aprilu še Dravograd.

Sattnerjevo »Vnebovzetje« je eno imed najlepših slavljencev del. Ustvaritelj slovenskega oratorija se je, kakor se zdi, za to delo morda še bolj navdušil kakor za ostala, zakaj v njem opeva topli Marijin opazovalec svoj vzor v obliki velikega oratorija, kjer ima na razpolago soliste, zbor in orkester, mogel se je torej bolj razmahniti kakor v svojih številnih cerkvenih skladbah v čast Marije. Tudi je na »Vnebovzetju« največ delal in predelaval in ustvaril v njem neminljive lepote, kar kaže dejstvo, da se odlomki iz »Vnebovzetja« venomer zopet pojavljajo na raznih cerkvenih pa tudi posvetnih koncertih.

Za »Vnebovzetje« se je to pot zavzelo Slovensko pevsko društvo »Maribor« iz Maribora. Zbor je še mlad, ustanovljen l. 1925. Pod vodstvom mariborskega stolnega organista, g. J. Gašpariča, je zbor predelal hiter razvoj in ima v kratki dobi svojega delovanja za seboj že izumudljivo veliko in težka dela, da bi človek komaj verjel: Haydnovo »Stvarjenje«, Mozartovo »Requiem«, Sattnerjevo »Soci« in celo Dvorakovo »Stabat Mater«. Morda se zboru ta hitri tempo nekoliko pozna: ta ali oni bi morda rajši videl multum namesto multa. No, zbor izpolnjuje v Mariboru poleg Glasbene Matice več kot veliko vlogo, gojiti oratorij in religiozno glasbo in peti v cerkvi, je mlad in na najboljši poti, ima izvrstnega vodjo, kar je očitno, in bo italo korakal od astra. Njegov glasovni material ni še kdo ve kako homogen, tehnično morda še vedno nekoliko neenakomerno podkovan, zbor pa je zelo discipliniran in mu je videti, da bo hitro

stercijanski samostan, Kamenita Vrata) pa tja do mestnih periferij (Maksimir, Savski most); zajema tudi motive iz socialnega življenja (Barake, Tovarj). Zlasti so mu priljubljeni jesenski pokrajinski motivi, ki jih riše z melanholičnim občutjem (Jurjevski perivoj, Maksimir, Jezero). Od skulptur se zlasti odlikujejo: dr. Iso Kršnjavi, St. pl. Jelačić in nadškof Rafael Rodič.

Izšla je 3. šte. »Nove Evrope«, ki je po svoji vsebini posvečena Poljski. Prinaša naslednje članke: Zaleski (Na potu skupnega internacionalnega dela); Julij Kaden-Bandrowski (Josip Pilsudski); Branko Lazarevič (Poljska in Jugoslavija); dr. Ivan Esih (Prezident poljske republike kot učenjak Jugoslovanskega parlamenta v Poljski, in študija o najnovejšem delu Kaden-Bandrowskega: Pero, ljubezen in žena); dalje Václav Dresler (Poljska notranja politika, Poljska in Rusija); St. J. Paprocki (Nacionalne manjšine na Poljskem); dr. Adam Rose (Prenovitev poljskega poljedelstva); Dragan Težak (Literarna Poljska).

Edicije »Etnološke biblioteke«: zv. 10, obsega študijo Marjana Gušić-Heneberga: Etnografski prikaz Pive in Drobniakov. Zv. 11, pa študijo dr. Mirka Kus-Nikolajeva: Nomadski motivi v jugoslovanski kmečki umetnosti.

Za stoletnico ruskega pisatelja Nikolaja Sem-njoviča Leskova je izdala »Zabavna Biblioteka« njegovo delo »Zakrčljali rod« v prevodu Iva Velikanoviča. Leskov je bil poleg Dostojevskega in Tolstega okoli l. 1870 najjači predstavnik ruske književnosti in eden najgloblji poznavalcev ruske duše.

Kot glasilo zagrebških akademikov so izšlo »Studentske Novine«, ki se poleg strokovnih pe-čajo tudi z ekonomskimi, socialnimi in kulturnimi problemi.

Glasbena šola »Lisinski« je priredila v Glazbenem Zavodu koncert, čigar program je bil posvečen jugoslovanski klavirski glasbi. Poleg hrvaških in srbskih skladateljev so bili na sporedu tudi slovenski skladatelji: Marjan Kozina, Marij Kogoj in Janko Ravnik. Jože Berkovec.

Kako dolgo bo trajala gosp. kriza

Prognoza stat. oddelka OUZD

Gospodarski pojavi niso monistični, ampak pluralistični, t. j. pri vsakem gospodarskem pojavu sodeluje večja ali manjša množina med seboj bistveno različnih vzrokov, katere je zelo težko pravilno oceniti in iz njih povleči pravo rezultanto. Kavzalna teorija gospodarskih kriz ni radi tega niti enotna niti praktično uporabljiva, da je disarmonija med produkcijo in konsumpcijo dobrin eden glavnih vzrokov gospodarskih kriz. Hipertrofičnost dovede do stagnacije in krize, katere zadnja traja toliko časa, dokler tekoča potreba ne izprazni skladišč, kakor se začne iz nje nova produkcija preko istodobne potrebe itd.

Simptomatična — smeli bi reči matematično statistična — gospodarska teorija, katere ne zasleduje direktno vzrokov gospodarskih kriz, ampak samo ugotavlja konkretne oblike in spremembe gospodarskega procesa na podlagi takozvanih »gospodarskih barometrov«, je praktično mnogo bolj uporabljiva kakor kavzalna teorija. S to drugo metodo se je našlo med drugim tudi trajanje celega kroga (konjunktornega cikla) gospodarskega procesa,

kakor tudi trajanje posameznih (konjunktornih) faz zlasti trajanje krize. Trajanje takih konjunktornih ciklov je v različnih državah različno z ozirom na posebnosti dotičnih narodnih gospodarstev. Izgleda pa, da eksistira poleg tega tudi že svetovni konjunktorni ciklus.

Za naše razmere je najbolj važno vprašanje, koliko časa bo trajala naša sedanja gospodarska kriza, ki je s svetovno gospodarsko krizo brez dvoma v tesni zvezi. Absolutno sigurnega odgovora seveda ne more nihče dati. Več ali pa manj zanesljive odgovore dobimo na podlagi dosedanjih gospodarskih izkušenj.

Ako analiziramo spremembe števila delavcev zavarovanih pri bivši Okrajni bolnišnici blaginji za Slovenijo v Ljubljani in OUZD v Ljubljani, najdemo naraščanje gospodarske delavnosti od začetka leta 1919, (od konca svetovne vojne) do sredine leta 1923, t. j. 4 in pol leta. Nato sledi padanje do konca leta 1925, t. j. 2 in pol leta. Konjunktorni ciklus je trajal torej 7 let. Od začetka leta 1926 imamo zopet naraščanje števila zavarovanih delavcev do

sredine leta 1930, t. j. zopet točno 4 in pol leta. Od sredine leta 1930 imamo zopet padanje števila zavarovanih delavcev, katero smemo ceniti zopet na 2 in pol leta, t. j. do konca leta 1932. V podrobnejšo analizo števila zavarovanih delavcev se na tem mestu ne moremo spuščati, dasiravno bi na ta način dobili zelo jasno sliko. Pač pa navajamo v sledečem letne povprečnine:

Število delavcev v tisočih: 1919 (nimamo zanesljivih podatkov), 1920 42, 1921 50 (+8), 1922 62 (+12), 1923 74 (+12), 1924 74, 1925 73 (-1), 1926 75 (-2), 1927 83 (+8), 1928 89 (+6), 1929 95 (+6), 1930 98 (+3).

Ako bi imeli izkušnje o gospodarskem valovanju za daljšo dobo, potem bi seveda s temu primerno večjo zanesljivostjo zaključili na trajanje sedanjega gospodarskega krize. Na vsak način pa smemo s precejšnjo verjetnostjo trditi, da se je sedanja gospodarska kriza šele dobro začela in da bo trajala približno do konca leta 1932, v kolikor se ne bi med tem časom pojavili novi vzroki, katerih naše spodarstvo dosedaj ni poznalo.

do 56.94 (56.84), Pariz 222.81 bl., Praga 168.32—169.12 (168.72), Trst 298.13—298.30.

Zagreb. Amsterdam 2280—2286, Dunaj 790.05 do 802.05, Berlin 1355.50—1358.50, Bruselj 791.43 do 795.43, Budimpešta 991.27—994.27, London 276.32—277.12, Milan 297.20—299.20, New York ček 56.74—56.94, Pariz 221.81—222.81, Praga 168.32—169.12, Curih 1094.10—1097.10.

Skupni promet brez kompenzacij 8.1 milj. Din. Belgrad. Berlin 1355.50—1358.50, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 790.05—802.05, London 276.32—277.12, New York 56.74—56.94, Pariz 221.81—222.81, Praga 168.32—169.12, Trst 297.30—299.30.

Carib. Belgrad 9.1275, Pariz 20.3375, London 25.25875, New York 51.80, Bruselj 72.425, Milan 27.23, Madrid 55, Amsterdam 208.375, Berlin 123.85, Dunaj 73.09, Stockholm 139.20, Oslo 139.05, Kopenhagen 139, Sofija 3.7025, Praga 15.405, Varšava 58.225, Budimpešta 90.62, Atene 6.75, Carigrad 2.465, Bukarešta 3.0925, Helsingfors 13.05.

Vrednostni papirji

Državni papirji so danes večinoma tendirali slabše. Le promptna škoda je bila nekoliko čvrstejša, dočim so termini ostali v glavnem neizpremenjeni. Bančni papirji so bili neizpremenjeni in beležijo zaključke delnice Union banke, Prastelione in Srske. Tudi industrijski papirji so ostali neizpremenjeni, le brodska tvornica vagonov in Isis sta bili čvrstejši, dočim je oslabela Trboveljska, ki edina beleži zaključek, in sicer po 328. Nadalje je bila čvrsta Jadran, plovilba.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93.25 bl., 7% Bler. pos. 83.25 bl., Celjska pos. 150 den., Ljublj. kred. 128 den., Prasteliona 900 den., Kred. zavod 160—180, Vevče 128 den., Stavb. 40 den., Ruše 220 den.

Zagreb. Drž. pap. 7% inv. pos. 87.50 den., agrarij 51.50—52.50, vojna škoda ar. 425—425.50, (424.50—425), kasa 426—426.50, 3. 424.50—425, 4. 424.50—425, 5. 424—425, 6. 424—425, 7. 424—425, 12. 425.50—426 (425.50), 8% Bler. pos. 93—93.25, 7% Bler. pos. 82.50—83 (82.75—82.50), 7% pos. Drž. hip. b. 82.625—83 (83), 6% begl. obv. 69.50—70.75, Pos. mesta Zagreba 72 den., Tobak. srečke 25 bl., Srečke Redč. križa 48 bl. — Bančne delnice: Ravna gora 80 den., Hrvatska 50—51 (50), Katoliška 33—35, Poljo 57—58, Kreditna 125—129, Union 190—192 (190), Jugo 78.25—79, Lj. kred. 128 den., Medjunarodna 69 den., Narodna 8100—8200, Prasteliona 900—905 (900), Etno 125 den., Srska 194—196 (194), Zemaška 140—144, — Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Guttmann 140—142, Slaveks 40—45, Slavonija 200 den., Našice 975—1125, Danica 93—97, Drava 252—262, Šečerača Oskje 275—295, Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 228 den., Brod. vag. 65 den., Union 50—60, Vevče 128 den., Isis 43—46, Oceanina 200—212, Jadran. plov. 530—550, Trboveljska 327—329 (328).

Belgrad. 7% inv. pos. 89, agrarij 52—52.75, vojna škoda 424.25—424.75, 6. 425.50, 7. 426, 6% begl. obv. 69—70.50, Tob. srečke 21, 7% Bler. pos. 83—83.75.

Notacije drž. papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 81.75—83, New York: 8% Bler. pos. 92—93, 7% Bler. pos. 82—83, 7% pos. DHB 81.50 do 81.75.

Dunaj. Don. sav. jad. 88.30, Wiener Bankverein 16.35, Creditanstalt 46.60, Escompteges. 159.15, Alpine 19.30, Trboveljska 40.01, Rima Murany 59.60.

Žitni trg

Položaj na našem žitnem trgu je za pšenico stabilen, dočim je koruza čvrsta in v ceni narašča. Tako zahtevajo danes za Sombor okoli 93, za april—maj pa je bila zaključena po 102.50. Vest iz inozemstva vedo povedati, da so zaloge koruze zelo majhne in da je zanje povsod čvrsta tendenca. Iz države pa prihajajo vesti, da je pšenica dobro prezimila, kar kaže na ugodno letino. Vse to naravno poleg položaja na svetovnih trgih ne more navdajati žitnega trga z optimizmom.

Novi Sad. Kuruza: ček. ladja Dunaj. Sava predčasno posušena 91—92. Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: pšenica 12 vagonov, koruza 22 vagonov, moka 5 vagonov, otrobi 2 vagona. — Tendencia: neizpremenjena.

Sombor. Kuruza: ček. garant. 87%—92%. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 205 vagonov. — Tendencia: neizpremenjena.

Budimpešta. Tendencia: prijazna. Promet: miren. — Pšenica: 15.20—15.38, zakj. 15.38—15.39, maj 15.55—15.75, zakj. 15.70—15.72. — Rž: marec 11.15—11.20, zakj. 11.20—11.21, maj 11.35—11.43, zakj. 11.43—11.45. — Kuruza: maj 13.05—13.17, zakj. 13.07—13.09, julij 13.35—13.44, zakj. 13.38 do 13.40.

Semena in deželni pridelki

Grahovica letna je imela prav dober pridelek in ji je cena 3 Din.

Laneno seme, domače plačujejo po Din 2.30. Argentinsko blago pa se bo dobilo franco Ljubljana postavljenjo okoli 2 Din. Cena je zadnje dni nekoliko čvrstejša.

Korenje seme za krmo. Pridelek je bil prav obilen. Ker je povpraševanje le majhno, se plačuje za lepo seme samo 9 Din.

Repa bela, jesenska, okrogla. Kljub temu, da smo veliko semena izvozili, leže se precejšnje zaloge pri producentih. Plačujejo prej ko slej po Din 6.50.

Češki semenski oves. Vsled pomanjkanja dobrega semenskega blaga, smo ga primorani naročiti zunaj. Ker je oves že sam na sebi drag, poleg tega ga pa podražijo še visoka uvozna carina, zahtevajo danes za prvovrstni semenski češki kronski oves Din 3.30, semenski oves, domači Din 2.75.

Cebulček. Cena se mu je ustalila in notira že nekaj časa neizpremenjeno 5 Din. Cebulček vsebuje letos vsled mokre jeseni več vlage kakor navadno in ker je poleg tega tudi mila zima, je zelo podvržen poganjanju. Zato je priporočati vsakomur, da ima cebulček razgrnjen na suhem prostoru, ker to je najboljši sredstvo proti temu, da cebulček prezgodaj ne kalijo.

Suhe gobe. Dotok je še vedno živahen. Za slabše kvalitete je malo interesa, za lepe pa plačujejo še vedno do 25 Din. Ker se pojavijo spomladi v gobah črvi, svetujemo vsem, ki imajo še kaj blaga, da ga čimprej oddajo.

NABIRAJTE IN SUSITE SMRČKE (MAVRAHE)! Kmalu se bodo pojavili mavrahi ali smrčki. So to prve pomladanske gobe, ki se pojavijo v velikih množinah po travnikih, vrtovih in gozdnih robovih. Vsi smrčki so zelo čislana goba tako za dom kakor tudi za izvozno trgovino in ravno zaradi tega bi radi oživili nabiranje in sušenje istih. Najbolj znamenita sta koničasti in jedilni mavrah, Neuziten med njimi je edinstveni smrčljivi mavrah, ki pa se navadno pojavi šele meseca julija in že od daleč neznožno smrdi po mrhovini.

Sušite samo jedilni in koničasti smrček, in sicer vsako vrsto zase! Mavrahi se ne smejo razrezati kakor jurčki, ampak se morajo sušiti kar celi. Ko prinesete mavrahe domov, jih takoj osnaži zemlje, potem pa naberi na nit in posuši. Ker je meseca marca sonce še slabo, je boljše, da jih sušite nad pečjo. Mavrahi se ne smejo držati dalje časa sveži, ker se silno hitro pokvarijo. Že čez nekaj dni se vsmrade in taki niso več za rabo.

Suhe mavrahe plačujejo franco Ljubljana do 100 Din za kg.

Davek na poslovni promet

V rokah imamo »Službene novine« s tabelo k davku na poslovni promet. Ze dne 18. t. m. smo prinesli par podatkov o odstotkih skupnega davka na poslovni promet. Sedaj pa navajamo ostale odstotke (prva številka pomeni domače blago, druga številka v oklepaju pa uvoženo blago):

Pšenica, oves, ječmen, koruza (2), riž 2.3 (3.3), slad 1.2 (2), sočivje in povrtnina (2), paprika 2.4 (3.5), sveže gozdje (2), suho (2.5), sadje sveže (2), sušeno (3), južno sadje (3), kava (3), surogati 2.1 (3), kakao sirov (1.2), pražen (2), čaj (3), oljnat plodovi in semena (1.2), seno, slama itd. (2.5), hmelj (1), esparto (2), sokovi 1.8 (2.8), konji (2.3), goveda 1.5 (2.5), isto prašiči, ovce itd., perutnina (2.3), meso in slanina (2.5), klobase, salame itd. isto, jajca (2), mleko, med (2), svinjska mast in loj (2.5), volna 1.5 (1.5), kokoni 1.5 (1.5), kože domačih živali (1), čreva isto, ribe sveže (2), suhe 1 (3) oziroma 2 (4), drva 1.2 (1.7), oglje 1.3 (1.8), tesan les 1.2 (1.7), janski les 1.2 (1.5), rezan les 2 (3.5), železniški pragovi in brzojavni drogovi 1 (1), koločnja 1.5 (1.8), mola iz žita 2.2 (2.8), riževa moka 1 (4), krompirjeva moka 2.6 (3), laneno olje 1.4 (2), renno olje 2 (3), škrob 1.2 (1.2), sladkor 2.5 (5.5), melasa 1 (1.5), močne alkoholne pijače (1.2), žganje 3 (5), alkohol spirit 10 (12), d. narirani spirit 1.6 (3), vino 3 (5), šampanjec 7 (12), medicinska vina 3 (5), pivo: skupni davek znaša 0.60 Din za hektolitersko stopnjo in je s tem pokrit ves promet domačega piva do vključno konsumenta (5.5), spiritov kis 1.3 (2.3), vinski kis (3), kvas vinski 2 (4), pekovski 1.6 (3), prirodne mineralne vode 1.5 (2.5), led 1 (1.5), otrobi (2.8), peciva brez sladkorja itd. (3), s sladkorjem (3.5), rezanci (3.5), bomboni (5.5), kakao (2), čokolada (5.5), konz. mleko (3.5), mlečni proizv. (4), umetno maslo 1.5 (3.5), sokovi za jelo 1.8 (3.8), mesne konzerve (3.5), kamen (2), kreda 1.5 (3), zmelata kreda 1.8 (3), gips 1.2 (1.7), sirov (1.2), apno 1.2 (2), cement 1.5 (2.5), škriljec (2), antracit (1.7), črni, rjavi premog in lignit 1.12 (1.7), koks (2), briketi 1.12 (1.7), nafta (4.7), asfalt 1.2 (2.2), katran (1.5), bencin, petrolj (5), plinsko olje in druga olja (4.5), naftalin 1.5 (2.5), vosek čebelni (2.5), rastlinski vosek 1.6 (2.5), sveče 1.5 (2.5), mila 2 (8), glicerini 1.5 (2.7), parfumska masla, vazelin 1.2 (1.6), ženko, fosfor, antimon 1 (1), borsaki, amoniak 1 (1.5), mineralne soli 1.5 (3.5), solitri 1.2 (1.5), kalijev nitrat 1.3 (2), žveplena kislina 1.1 (2), solna kislina 1.2 (2), ogljikova kislina 2.2 (3.2), bakrena galica 1.3 (2), kalcijev barbid 1.5 (2.5), komprimiran dušik 1.2 (2), kisik 1.4 (2), kisliva kislina 1.8 (3), spodij 1.2 (2),

anin 1.2 (2), saharin 1.2 (5.5), gotova zdravila 2 (3.5), apotekarska receptura je podvržena posebej splošnemu davku na poslovni promet z 1%, prirodne barve 1.2 (1.8), mineralne zemeljske barve 2.5 (3), umetne barve 1.2 (1.8), cinkov oksid 2 (3), tinta 1.5 (3), kreda 2 (3), oljnat fiirnezi 2.4 (3.5), alkoholni fiirnezi 2.5 (3.5), kožni lak 1.2 (1.6), petatni vosek 1.8 (2.8), etri 1.3 (1.5), parimerije z etrom ali alkoholom 2.3 (1.2), pudri itd. 3 (8 oziroma 12), kostna moka in nitrofoskal Ruše 1 (2), apneni dušik in superfosfat 1.2 (2), obdelan bombaž 1.5 (1.5), bombaž na vata 2.2 (3.5), bombažna prediva 1.2 (1.2), gladke tkanine, pliš, til, činke, pleteno blago, tkani trakovi, pozamentirja 1.5 (3.1), konoplja, lan, juta 1.5 (1.5), predivo 1.2 (1.7), tkanine 1 (1.7), drugi proizvodi 1.5 (3), žakli 1 (2.5), ovčja volna 1.5 (1.5), volnena prediva 1.2 (1.2), volnene tkanine in drugi proizvodi 1.5 (3), svila 1.5 (1.5), prediva 1.2 (1.2), ostali proizvodi 1.5 (3.1), tkanine 1.5 (4), klobuki iz tkanine (4), klobuki iz klobučevine 2.1 (2.6) oziroma 2.5 (4), dežniki (6.5), umet. cvetje 2 (3.5), usnje 2 (5), obuvala iz usnja (6.5), isto kožne rokavice, krzno 1.5 (3.5), pnevmatike 1.8 (4), kavčukove cevi 2 (3), metle 2 (3), ščetke, sita itd. 2 (3.2), celuloz (5), stabni les (3.5), furnirske deske (4), parketne deske in zobotrebič (3.5), pluta (2), karton 2.2 (3), papir za zavijanje 2.5 (3.3), razen tiskarskega papirja za rotacijske stroje 1 (3), papirji, pozlačeni itd. (3.3), igralne karte 3 (6), pisemski papir (8), kuverte isto, trgovske knjige (5), geografske karte (8), slike na papirju isto, keramični material 1.1 (2), in razno, brušeno steklo za okna 2.8 (3.5), ostalo 1.8 (2.5), steklene posode 1.3 (2.8), pločevina sirova 1.2 (2.2), tračnice 4.6 (3.5), klavirna itd. 2.1 (4.5), sekire, kospi, lopate, nile, motike itd. 2.1 (4.5), plugi, žage 1.5 (3), posoda iz železa 2 (3), ključavnice, ključ 1.7 (4), blaginje 1.2 (3.5), žlice in vilice 2.3 (4), noži 2.3 (4), igle 2.1 (4.5), galanterijski izdelki 2.1 (4.5), kovani aluminij (2.5), aluminijeva posoda (3), sirov aluminij 4 (1.5), pločevina in listi 1.2 (3), sirov cink 1 (1.5), parni kotli 1 (3.2), kmetijski stroji 4 (3.2), šivalni stroji 1 (2.2), pletilni stroji 1 (2.2), stroji za tekstilno industrijo 1 (3.2), dinamo stroji in elektromotorji 1 (3.2), transformatorji, kondenzatorji, akumulatorji, elektrode 1 (3.2), električni aparati 1 (3.2), žarnice (2), vagoni, motocikli, avtomobili, deli itd. 1 (3.2), taksometri, avtomati za merjenje 1.5 (2.5), (tu spadajo tudi računski stroji in pisalni stroji), klavirji, harmoniji, orgle 1.5 (5.5) (isto gramofoni in plošče), žerne ure 3 (6), zidne ure 3 (5), igrače 3 (6), puške itd. 2.5 (3.5).

Potrebe lesnega gospodarstva

Belgrad, 20. marca. AA. Predstavniki lesne industrije, ki so prisostvovali anketi v ministrstvu za gozdove in rudnike 2. in 3. marca t. l. so predali danes ministru za gozdove in rudnike ing. Sernecu resolucijo, v kateri so stavili svoje predloge za rešitev krize v gozdni in lesni industriji. Iz resolucije navajamo tele zahteve, ki prihajajo v poštev za naše lesno gospodarstvo:

Iz resorja gozdarskega ministrstva.

Točka 18. Da država naroča svoje potrebštine samo rednim putem, kar je predvideno v zakonu, in sicer na javnih obertalnih licitacijah, in da se pri tem ukine praksa dostave in dobavitve uradom po lesnih podjetjih, zlasti kar se tiče drv.

V resorju prometnega ministrstva je anketa dognala, da danes veljavni visoki železniški transportni stroški, ki so najznejši deli celokupnih stroškov lesne industrije, zaradi stalnega padanja izvoza in cen lesnih predmetov slabšajo položaj naše lesne industrije na inozemskih tržiščih, ker ne ustrezajo današnjim razmeram. Zato je nujno potrebno, da vlada izda tarifno politične uspešne ukrepe, ki se lahko izvedejo samo v okviru naše avtonomne železniške tarife. — Nadalje, da se a) zniža zakupnina za železniška tovorišča in v pristajaliških postajah za skladišča, da se obenem regulira vprašanje teh zakupnin na prostoru v Sušaku. b) Da se ukine praksa predoznačevanja brez zadostnih skladišč na Brajdici in na Sušaku ter da se razširi luka na Sušaku z zgraditvijo luke v Martinšiči. c) Da se revidira višina lokalne tarife za skladišča v lukah in na rečnih postajah.

Da se na naslednji anketi vzamejo v debato in sprejmejo sklepi o teh prometnih potrebah: 1. Da se kaj ukrene proti pomanjkanju vagonov in za enakopravno dostavo interesentom. 2. Da se uvede kreditiranje na tak način, da se namesto deponiranja kreditiranih zneskov lahko deponirajo vrednostni papirji ali garancijska pisma. 3. Da se posveti pažnja tesni zvezi med paroplovniimi družbami z Levanto s podelitvijo državne subvencije in ustreznimi pomorskimi tarifami, ter da se uvedejo kombinirane železniško-pomorske tarife, ki bi veljale za naše izvozne luke.

V resorju finančnega ministrstva. Da se lesni industrijam pri odmerjanju temeljnega davka po čl. 86 in zakona o neposrednem davku odmerja ta davek ne glede na to, na kak način ta društva prodajajo svoje proizvode.

Da se banovnim prepove odmerjanje taksa na lesna industrijska podjetja, kakor n. pr. za sekanje gozdov, ker se tako obremenjujejo druge gospodarske panoge. Da se občinam prepove draženje proizvodov gozdno lesnih industrij s trošarinjo na sirovine, ki se dovajajo v tvornice v svrhu industrijske predelave. Da se komunalnim samoupravam in banovnim pripraviti, da pavšalirajo samoupravne in banovinske doklade za več let naprej, da bi gozdne industrije mogle računati s stalno količino vnapij.

Da se ne dovoli draženje proizvodov samoupravnim oblastvom s cestnino ali mostarino, ker gre za proizvode, ki posamično nimajo velike vrednosti.

Da se carinaricam na železniških postajah izjemoma prepove pobiranje diurna za delo v rajonu železniških postaj, vsehviš industrijske tire, odnosno nakladališča v lukah in pristajališka skladišča, ne glede na oddaljenost carinarne od teh mest. — Da se davčni zaostanki do vstega leta 1928. odpisajo, ker so že vsteti v zneskih, ki se danes ne morejo več prenesti in bi njih plačevanje privedlo do upropačenja posameznih podjetij.

V resorju ministrstva za gradnje.

Zakon o državnih in samoupravnih cestah z dne 8. maja 1929 vsebuje odstavek o izrednem izkoriščanju cest in o višinah odškodninah v to svrhu. Te odredbe se morajo podvreči reviziji in treba je izdati navodila državnim organom o pravilnem tolnačenju zakonov. — Nadalje je čimprej podpreti rezultat skulakac s tem, da se vsaj ceste I. reda ohranijo v takem stanju, da bodo vsak čas porabne.

V resorju ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Da se čimprej znižajo previseke tarife in da se ne uvede razširitev na ostale oblike zavarovanja, dokler traja kriza, da se revidira vse socialno zavarovanje.

Na podlagi vsega tega smatra anketa za važno za našo gozdno industrijo, da se ti ukrepi izvedejo tako, da kraljevska vlada skupno z zastopniki lesne industrije izdela sistematski načrt za rešitev naših gozdnih vprašanj, ustanovi gozdni svet, pobija ruski dumping, da izvzame gozdove iz agr. reforme, da zgradi lesne hiše za koloniste itd.

Ker stoji industrija pred dolgotrajno ustavitvijo dela, naglašajo anketa, ki se zaveda odgovornosti do vseh čimteljev, da je potrebno, da se vsi predloženi ukrepi izvedejo istočasno in nankrat, da se dosežejo uspešne olajšave.

Bilanca P. A. B. V. »Službenih novina« je objavljena bilanca Privilegirane agrarne banke za 1930. To je prva bilanca banke, katere ustanovni občni zbor se je vršil 15. avgusta 1929. Bilanca kaže, da so znašali: kapital 700 milj., rezerve 7.4, vloge (prevzete od ravn. za kmet. kredit) 9.8, likvidacija osr. dež. posojilnice 2.2, prenosne postavke 14.5, čist dobiček 26.8; aktiva: gotovina 2.6, Nar. hka 2.3, P. hran. 8.9, banke 122.2, efekti 21.0, posojila: hip. 233.7, zadružna (hip. in men.) 167.3, zadr. tek. računi 86.1, menice 1.6, lombard 0.7, razno 0.6, nepremičnine 4.0, delničarji 19.7 milj. Če odštejemo od bilancne vsote 1.001.7 milj. kavcije in depoje, ki ne spadajo vanjo, znaša bilancna vsota 760.7 milj. Donos bančnih poslov je dosegel 38.4, stroški pa so bili: obresti 0.6, upravnji in plače 11, tako da znaša čist dobiček kakor omenjeno 26.8 milj.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 15. marca 1931. (Vse v milj. Din; v oklepajih razlika v primeru izkazov dne 8. t. m.) Aktiva: zlato in devize 218.6 (+8.7), tečajna razlika 370.3 (-29.4), posojila: menična 1.228, lombardna 190.8, skupaj 1.418.8 (-15.8); pasiva: bankovci v obtoku 4.768.3 (-118.9), drž. terjatve 132.6 (+21.7), obveznosti: žiro 724.3, razni računi 150.9, skupaj 875.2 (+60.6).

Tečaj za mizarsko luženje na Jesenicah. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani priredi na soboto in nedeljo 28. in 29. marca celodnevni tečaj za mizarsko luženje po najnoviji metodi (kemično luženje). V tečaju bode predaval strokovni učitelj Tehniške srednje šole v Ljubljani g. Adolf Dolak. Vsak udeleženec plača pristojbino, ki znaša za mojstre 50 Din, za pomočnike 25 Din. Pristojni mora s seboj z vodo brušeno deščice raznega lesa v velikosti 10x20 cm in 6 do 8 mm debele (masivne ali furnirane) in sicer 3 komade češnjevega, 3 brušovega, 6 bukovega, 5 jelševga, 8 orehovega, 10 javorovega, 10 smrekovega in 17 hrastovega lesa. Na željo dolo udeleženci koncem tečaja uradna izkazila o rednem obisku in seznam 120 raznih receptov za sestavo lužil. Udeležbo je prijavil neposredno obrtnemu društvu na Jesenicah, ki bo dalo prijavitelcem vsa podrobnejša pojasnila.

Biorizirano mleko. Znano dejstvo je, da je do 50% vseh tuberkuloznih obolenj pri otrocih povzročeno z uživanjem inficiranega mleka ozir. masla. Zato gre stremiljenje vedno za tem, da dobimo res zdravo mleko in nam je služilo do zadnjega časa pasteuriziranje kot gotovo izključna metoda za uničenje škodljivih klic v mleku. Toda pasteuriziranje je poleg uničenja škodljivih bakterij znatno zmanjšalo vsebino mleka glede vitaminov itd. V novejšem času se je pojavil nov način, ki je bioriziranje. Ta način ima dobre strani pasteuriziranja in je prost njegovih slabih. Princip je podoben pasteuriziranju, toda segregiranje v svrhu uničenja škodljivih klic se vrši samo tako dolgo, da na sestavne dele mleka ne vpliva neugodno. Sedaj čujemo, da hočejo Osrednje mlekarne modernizirati svoj obrat in spraviti v promet tudi biorizirano mleko, katerega bodo dostavljale v higienskih steklenicah zgodaj jutraj na dom.

Obrtniško filmsko predavanje v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI priredi v nedeljo 22. t. m. ob 10 dopoldne v kinu »Ljubljanski dvor« v Ljubljani filmsko predavanje za obrtnike, pomočnike, vajence in kvalificirane tovarniške delavce. Predavalci so na imenoderniški metodi. Film bo nudil priliko, da se naši obrtniki, obrtniški in tovarniški pomočniki, delavci in vajenci seznanijo z vsem procesom varenja v najrazličnejših položajih in na najraznovrstnejših predmetih, da spoznajo veličinski pomen avtogennega varenja za moderno tehniko in da se obenem nauče tudi o raznovrstnih napravah, ki so potrebne pri varenju, da se prepreči nevarnost in poškodbe. Filmsko predavanje bo obsevalo znani strokovniški na polju avtogennega varenja g. inž. Leo Knez od Tvornice za dušik v Rušah. Vabimo obrtnike in obrtni naraščaj pa tudi ostalo obrtništvo, osebito gg. inženiere in tehnike, katere bi zanimalo avtogeno varenje, da se udeležijo tega filmskega predavanja. Vstopnine ni nobene.

Položaj na tržišču žele

Pravni nasveti

Odplavljena zemlja. I. H. V. Ako je plaz odnesel kos vaše zemlje na občinsko cesto, jo imate pravico spraviti nazaj, ker se niste izgubili lastniške pravice do te zemlje. Lastniško pravico zgubite, ako je v enem letu ne uveljavite. Občina je seveda dolžna spraviti naplavljeno zemljo z občinske ceste, ker mora ona skrbeti za neoviran promet. Ni pa njena dolžnost, da bi morala to zemljo spraviti ravno nazaj na vaš svet. Tudi je občina dolžna občinsko cesto zavarovati pred plazovi.

Zajemanje vode na tujem svetu. J. Č. B. Če sosed že nad 30 let zajema vodo na vašem svetu, mu te služnostne pravice ne morete samovoljno vzeti ali kratiti. Tudi ne morete zahtevati kakšnih protislužug, če vam jih do sedaj ni dajal za vodo.

Odpoved stanovanja. L. S. B. Če imate s hišnim gospodarjem dogovorjen trimesečni odpovedni rok, se mora gospodar tega držati in morete zoper odpoved na krajši rok pri sodišču v 8 dneh ugovarjati. Ako pa je gospodar hišo prodal, vam sme kupce odpovedati v roku, ki je v vašem kraju običajen (najbrž trimesečen).

Vojna škoda. M. C. V. S. in F. K. R. Vaši srečki še nista bili izžrebani. — Za vsakokratno pošiljanje seznama izžrebanih srečk, je vsaka tvrdka opravičena, da zahteva povračilo tozadevnih stroškov. — Vsaka banka pa vam itak da brezplačno ustno informacijo o izžrebanih srečkah.

Povračilo vzdrževalnine. Š. B. G. Od 9. leta dalje živite že skozi 16 let pri svojem stricu. Ali more stric sedaj od očeta zahtevati povračilo vzgojnih stroškov. — Ne. Res je očetova dolžnost, tako dolgo skrbeti za vzdrževanje otrok, dokler se ne morejo sami preživljati. Kar je torej stric storil za Vas do nekako 16. leta, bi mu moral oče povrniti. Ker pa zastarajo terjatve vsakoletnih preživnin v treh letih, je ta stricova terjatev že zastarana.

Zapuščina po materi. Š. B. G. S. Pred leti vam je kot otroku še umrla mati, ki je po svojem očetu imela doto. Oče se je nato vdružil oženil. Dolej niste prejeli niti dote po materi in ne po očetu. — Če je Vaša mati ob smrti imela kaj premoženja (doto in bališ), se je o tej dediščini gotovo vršila zapuščinska razprava. Zgleda se osebno pri domačem sodišču ali pa pooblastite koga, da za Vas upogleda tozadevni zapuščinski spis, iz katerega bo vse razvidno. — Dokler še oče živi, ne morete zahtevati od njega nikake dote.

Poravnava glede zapuščine. A. S. Kamnik. Če se z bratom glede po vojni storjenega dogovora ne morete sedaj sporazumeti, bo na tožbo enega ali drugega o tem odločilo sodišče. Če nimate nobenih prič, bo sodnik moral zaslišati Vas in brata. Le enemu pa sme dati prisego. — Ker je zadeva zelo negotova, vam svetujemo, da se z bratom pogodite brez tožbe.

Vknjižena stanovanjska pravica. V. S. T. Neki fant ima v hiši sobico z vknjiženo pravico bivanja do oženitve. Sedaj ne biva niti. Ali sme hišni gospodar uporabljati to sobico, dokler je prazen? — Ta fant ima le osebno pravico, to je, da sme le sam bivati v določeni sobi. Ne sme pa sobe oddajati v podnajem. Če ima fant v tej sobi svoje stvari, sme sobo zaklepati. Če je soba prazna, jo sme hišni gospodar uporabljati. Če ta fant stanuje v sobi, sme hišni gospodar le toliko svojih stvari spraviti v sobo, kolikor ne ovirajo rednega bivanja užitarja v sobi. — Če se fant odpove svoji stanovanjski pravici, naj to odpoved napíše in da legalizirati pri sodišču svoj podpis. Na podlagi take odpovedi lahko vsak čas predlaga hišni lastnik sam pri sodišču izknjižbo stanovanjske pravice.

Spor radi hrastov, posekanih pred smrtjo zapustnika. V. S. T. Mati je pred leti prepisala gozd na sina Pavla, vendar si je pridržala gospodarstvo gozda do svoje smrti. Pred smrtjo pa je sin Peter banje po naročilu matere-gospodinj v tem gozdu posekal dva hrasta, ki si jih tudi po smrti matere lasti. Čegava sta hrasta? — Če brat Peter dokaže, da je oba hrasta posekal z dovoljenjem matere za sebe, mu jih je mati-gospodinja povsem opravičeno darovala in sta hrasta njegova. Sivar sodnega preudarka bo, katerim pričam bo v pravdi šla boljša vera. Če brat Peter tega ne dokaže, pa nista hrasta last brata Pavla, ampak spadata v zapuščino pokojne matere. Ker ste pri zapuščinski razpravi oba hrasta zamočali, se bo za ta dva hrasta morala zapuščinska razprava ponoviti in bo sodišče prisodilo hraste dedičem.

Državljanstvo in vojaška obveznost. L. L. B. Kako dobite kot koroški Slovenec (velja isto, kakor za primorske) naše državljanstvo, smo povedali v 49. letošnji števi »Slovenca«. Ker ste 30 let star, vam v slučaju, če dobite naše državljanstvo, ne bo treba služiti v stalnem kadru, pač pa vas bodo vpisali, če boste sposobni, v operativno vojsko ter boste po potrebi poklicani na orožne vaje.

Drevje ob meji. I. H. V. Sadno drevje smete saditi prav do meje, v kolikor s tem ne povzročate sosedu kakšne škode ali ga ne kratite v kakšni služnostni pravici (n. pr. hoji, gonji živine in podobno), ki jo utegne imeti na vašem zemljišču. Kot previdnemu gospodarju vam pa svetujemo, da vsadite drevje toliko proč od meje, da ne bodo segale veje, kadar se razrastejo, v sosedov zračni prostor in korenine v njegov svet. Sosed namreč sme posekati veje in korenine, v kolikor bi segale v njegov prostor.

Zopet nove stavbe. P. Z. M. O stavbnem postopanju prečitajte notico v 55. letošnji številki »Slovenca«. Koliko metrov od požarnega zidu boste smeli zidati barako in kako daleč visoko stavbo, bo bo določilo županstvo, ki se bo moralo ozirati na vse v poštev prihajajoče okoliščine (varnost ognja, regulacijski načrt i. t. d.).

Vzgoja nezakonskega otroka. K. V. S. K. Vzgoja nezakonskega otroka gre materi, ki ga ima pravico sama vzgajati, dokler ga hoče in more. Oče ne more materi vzeti nezakonskega otroka. Le, če bi bil pri materi otrokov blagor v nevarnosti, sme oče in je tudi dolžan otroka vzeti k sebi, ali ga dati drugam v vzgojo. V sporu odloči sodišče. Samo dejstvo, da bo oče zagotovil otroku boljše vzgojo, kakor mu jo more nuditi mati, še ne bo zadosten razlog za odvzem materi.

Preživnina za nezakonskega otroka. K. V. S. Kakor smo že povedali v 291. števi lanskega »Slovenca«, ni v zakonu določena otrokova starost, do katere je oče dolžan plačevati preživnino. Ta očetova obveznost traja toliko časa, dokler se ne more otrok sam preživljati. Če glede tega vprašanja nastane spor med nezakonskim očetom in otrokom oziroma njegovim varnikom, odloči sodišče na podlagi dejanskih okoliščin, ali se more otrok že sam preživljati ali ne.

**Bolečine in zbadanja
v kosteh - členkih
mišicah - ledjih
zobeh - glavi**

**odstranja
tako**

ALGA
za masažo

**Masirajte se že nocoj - že zjutraj boste vstali
prerojeni**

ALGA se dobiva povsod
v steklenici Din 16

Po pošti pošlje

Laboratorij »ALGA« Sušak

4 stek. Din 77-, 8 stek. Din 131-, 14 stek. Din 205-, 25 stek. Din 320-

MALI OGLASI

Vaša drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iscejo

Polir

trezen in zanesljiv, z večletno prakso v tu- in inozemstvu v zidarskem, tesarskem in železobetonskem delu, išče primerno službo za takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Polir« št. 2967.

Službo dobe

Natečaj

Mestna občina Bijeljina (Bosna) potrebuje vrtnarja, strokovnjaka v gojenju cvetlic. Pismene ponudbe z označbo sposobnosti in plače je poslati mestni občini do 31. III. 1931. Iz pisarne mestnega glavarstva v Bijeljni, števil. 1451, 21. febr. 1931.

Dva mlinarja

pridna in poštena, sprejememo za trgovski mlin. — Prednost imajo neporočeni. — Ponudbe z osebni podatki ter navedbo doseganih služb pod »Mlin Gorenjsko« št. 2913 na upravo. Nastop takoj.

Trgovsko pomočnico

popolnoma večšo v delikatesni stroki, sprejemem. Mesto lahko nastopi takoj. Ponudbe z zahtevo plače na Ivan Miškič, Zagreb, Redišnica 1.

Razpis!

Občina Vič pri Ljubljani razpisuje dve mesh kvalificirani občinskih babice. Pravilno kolektivne prošnje s prilogo je vlagati pri podpisnem županstvu do 28. marca 1931. — Županstvo občine Vič, dne 18. marca 1931.

Krojaški pomočnik

se takoj sprejme na veliko in malo delo. — A. Jarc, semenišče, Ljubljana.

Prodajalko

zdravo, pridno, pošteno, dobro računarico, sprejme trgovina z mesnim blagom na deželi. Pomagala bo tudi v gostini. Na deželi izučene imajo prednost. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Dobra računarica« št. 2977.

Tvrška Clotar Bouvier, posestniki vinogradov v Gornji Radgoni, sprejme takoj mladega, neporočenega, po možnosti vojašine prostega

ekonomi

kot pomočnika-oskrbnika. Absolventi vinarske šole z nekoliko prakse imajo prednost. Ponudbe z navedbo plače se naj pošljejo na gorenji naslov.

OGLAŠUJTE

v

»SLOVENCU«

Pouk

Čamernikova šolerska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avst. Prva oblast. koncesionirana Prospekt zastoni. Pišite ponj!

Stanovanja

Snažno sobico

mehlovano, oddam takoj mirni gospodini. Resljeva cesta 26, I. nadstrop.

Vnajem

Gostilniška kuhinja

v lepem prometnem mestu Slovenije, se odda takoj zmožni in zanesljivi gospodini — ali pa se sprejme perfektna gostilniška kuharica, samostojna gospodinja. Ponudbe na upravo pod »Meščanska kuhinja takoj« št. 2930.

Posestva

Prodam

lepo urejeno in založeno trgovino mešanega blaga, z vrtom in travnikom. — Trgovina je tik križišča glavnih cest. Prodajalec po urejen in zasajen vinograd, z novo stavbo hiše, kleti, prešnice in hleva. Naslov prodajalca se dobi v upravi »Slovenca« pod št. 2865.

Hiša v Dravljah

s hlevom, šupo, drvarnico in vrtom, ter stavbna parcela ugodno naprodaj. Vseletiv mogoča takoj. — Pojasnila daje I. Pirnat, Ljubljana VII, Jernejeva ulica 18.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6, II. nadst.

Kupimo dinamo

220 V 5 KS, dalje dva elektromotorja za enakovredni tok od 3—5 KS 2x200 V. Vse v brezhibnem stanju. — Ponudbe s točno navedbo podatkov, obrabe in zadnje cene na Upravo Snežnik, Stari trg pri Rakeku.

Naročajte

»SLOVENCU«

najcenejši

slovenski dnevnik

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska števil. 3030.

Sv. Jožefu se je zljubilo, da je na svoj praznik poklical k sebi svojega varovanca. Po dolgem, mukepolnem trpljenju je odšel za vedno od nas naš dobri

JOSIP DOLENC

železniški uradnik v p.

Pogreb bo v soboto, dne 21. marca ob pol 3 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice k Sv. Križu. Ljubljana-Trst, dan sv. Jožefa 1931.

Od žalosti strli:

Viktorija, soproga; Herman, sin; Silva, hči; Jakob Dolenc, brat; Maša por. Grom, Milena por. Pirjevec, sestri, in vse ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Ob izgubi predragega nam pokojnika

FRANCA JEREBA

okr. kmet. referenta

smo bili deležni tolikih izrazov sočustvovanja in tolažbe, da nam je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej.

Zato se na tem mestu najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so od blizu in daleč prihiteli da ga spremijo k večnemu počitku. Posebno hvalo smo dolžni g. okraj. načelniku v Litiji za izraze sočutja in tolažbe, g. ravnatelju ter strokovnemu uradništvu kr. banske uprave kmet. oddelka v Ljubljani za spremstvo in venco, g. komisariju v Litiji, g. voditelju osnovne šole v St. Vidu pri Slični, vsem tukajšnjim gg. uradnikom, učiteljskim društvom ter pevcem za ganljive žalostinke. — Bili ste nam v veliko tolažbo v dnevih žalosti.

Višnja gora, dne 19. marca 1931.

ZALUJOČA SOPROGA Z OTROKOMA

in ostalo sorodstvo.

Naš predobri očka, stari oče in prastari oče i. t. d., gospod

Alojz Lindtner

sodni uradnik v p.

je danes, v petek 20. marca ob 3 popoldne, po dolgem mučnem trpljenju, v 91. letu starosti bogu vdano za večno zaspal.

Našega ljubega očka spremimo k Sv. Križu v nedeljo 22. marca ob 5 popoldne iz doma žalosti, Mestni trg 11, kjer bo čakal vstajenja.

Priporočamo ga v molitev.

V Ljubljani, dne 20. marca 1931.

Žalujoči ostali.

MARTA PIRHER naznanja v svojem kakor v imenu svojih otrok RUPRETA in MARIJE vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretrpeti, da je naš iskreno ljubljani soprog oziroma oče in svak, gospod

Rupert Pirher

poseselnik in sodni cenilec

v četrtek, dne 19. marca ob 4 nepričakovano, na posledicah srčne kapi, v 51. letu svoje dobe bogu vdano umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto 21. marca ob 16 iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju. Sveča maša zadušnica bo darovana dne 23. marca 1931 ob pol 9 v frančiškanski župni cerkvi v Mariboru.

Košaki pri Mariboru, dne 20. marca 1931.

Brez posebnega obvestila. Mestni pogrebni zavod Maribor.

TVRDKA SNOJ & URBANČIČ v Pljuju sporoča poslovnim prijateljem in znancem pretržno vest, da je njen souslanovitelj in družabnik, gospod

Franc Urbančič

veletržec

v četrtek, dne 19. marca 1931 v najlepši dobi svojih let, po mukepolni bolezni mirno umrl.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v soboto, dne 21. marca ob 16 iz hiše žalosti, Ljubljana, Trnovski pristan 38, na pokopališču k Sv. Križu.

Predragemu, neumorno delavnemu družabniku ohranimo trajen spomin.

Pljuj, dne 19. marca 1931.

**MI
SMO
POCENI!**

NOGAVICE

V pomladnih modnih barvah

ANT. KRISPER, MESINI TRG 26 - STRITARJEVA 3

DAMSKE: MOŠKE:

SERIJA
Din 7'50

SERIJA
Din 13'—

SERIJA
Din 14'—

SERIJA
Din 16'—

SERIJA
Din 4'—

SERIJA
Din 5'—

SERIJA
Din 6'50

SERIJA
Din 10'—

OTROŠKE: SERIJA OD Din 5'— DALJE

Pri odraslih in otrocih

„FIGOL“ je mnogo zahtevano zdravilo za čiščenje žela in črev, kakor tudi za zdravljenje boleznih ledvic, jeter in hemoroidov, kadar so iste v zvezi s slabo prebavo. **Figol** se dobiva v vsaki lekarni, po pošti ga razpošilja proizvajalec: **Lekarna Dr. Semelje, Dubrovnik 2/44** 3 stekl. s poštino 105 Din. 8 steklenic 245 Din. 1 steklenica 40 Din.

Naročajte „Slovenca“!

Kaj pravi posestnik Ivan Sušteršič iz Prevalj pri Borovnici o **BOSULIN** svečicah: „Imel sem 3 jalove krave, ki so se neizmerno gonile, a niso ostale breje. Kupil sem v lekarni na Vrhniki samo 2 škatli **Bosulin** svečic. Niti vseh nisem porabil in vse 3 krave so ostale breje.“

Bosulin svečice zopir sramuščno vnetje ter jalovost krav in telic izdeluje in razpošilja samo lekarna na Vrhniki. 1 škatla z navodilom 30 Din. Če se pošlje denar v pisnu naprej, pošilja se prosto, sicer po povzetju 38 Din.

Pohištvo

pripravo in najmodernejše. Vam tudi tverda po izredno nizki ceni.

KREGAR IN SINOVA

Št. Vid nad Ljubljano — na-prot kolodvoru

VLAHOV
OKREPLJUJUČI ŽELUDAČNI ELIXIR

ki krepi in zdravi želodec, je edino **P. Vlahov** odlikovan na vseh svetovnih izložbah. **Ime Vlahov** z našo etiketo je zaščiteno po vseh državah sveta. Čuvajte se ponarejanj! Čovrnica ustanovljena leta 1861.

OBCINSKI URAD KOŠAKE naznanja žalostno vest, da je njegov svetovalec, gospod

RUPERT PIRHER

posesnik in bivši župan

v četrtek, dne 19. marca 1931 v 51. letu svoje starosti umrl. Pogreb pokojnika se bo vršil v soboto, dne 21. marca 1931 ob 16 iz mrtvašnice mesnega pokopališča v Pobrežju. — Pokojniku ohranimo časten spomin. Košaki pri Mariboru, dne 20. marca 1931.

OBCINSKI URAD KOŠAKE.

Umrli nam je naš dobri

Fran Urbančič

veletrgovec v Pljuju.

Pogreb bo v soboto dne 21. t. m. ob 4 popoldne iz rojstne hiše, Trnovski pristan 38, na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maša za pokojnim se bo brala v ponedeljek dne 23. t. m. ob 7 zjutraj v Trnovski cerkvi.

Ljubljana—Pluj, dne 19. marca 1931.

Francka, soproga. — Boris, Nadica, otroka. — Terezija, mati — Ivanka, Rezika, sestrji — in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila.

K svojemu Bogu je odšel po plačilo naš ljubljani soprog in oče, oziroma tast in stari oče, gospod

Ivan Zupančič

vojni nadoficijal v pokoju in posestnik

Pokrepčan s tolažili svete vere je mirno zaspal v Gospodu v petek 20. marca ob 11 dopoldne v 77. letu svoje starosti.

Predragoga pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v nedeljo 22. marca ob 15 popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v tukajšnji župni in v raznih drugih cerkvah. Blagega pokojnika priporočamo v pobožno molitev.

Kranj, dne 20. marca 1931.

Agneza Zupančič, soproga; Maksim in Mira Zupančič, sin in sinova; Marija, Lina, Ana in Jela, hčere; vsi vnuki in vnukinje.

! Inveniat v „Slovenca“!

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga 17

Will Holley je peljal gosta k svojemu od starosti že nadložnemu avtu pred hotelom. »Vstopite! Bo le kratka vožnja.«

»Trenotek!« Eden je skočil v vežo po svojo torbico.

Takoj nato je zaropotal mali avto po glavni cesti.

»Kako ste ljubeznivi!« se je zahvaljeval Bob.

»To je meni samemu v zabavo. Stari P. J. namreč načelno nikdar nobenemu častnikarju ne dovoli razgovora. Morda ga bom pa vendarle prepovobil. Takile veliki bonci postanejo včasih v samotni dostopnejši. To bi bil zame velik lov. New York bi potem zopet enkrat govoril o meni.«

»Hočem vse storiti, da vam pomagam.«

Motne rumene luči Eldorada so izginile. Vozila sta se med zapuščenimi griči. »Vsekakor bom poskusil,« je iznova povzel urednik. Morda bom bolj srečen kakor zadnjikrat.

»Ste li Maddena že prej kedaj videli?«

»Le enkrat pred dvajsetimi leti, ko sem bil častnikar v New Yorku. Posrečilo se mi je priti v neko igralnico na štiri in dvajseti cesti. Igralnica ni bila na dobrem glasu, toda veliki P. J. je igral tam kakor nor. Šepetali so si, da še ponoči ne more opustiti

tega grdega posla, ko je ves dan prešpekuliral na borzi. Po cele noči je prečepel ob ruleti.«

»Pa ste poskusili sestati se z njim?«

»Seveda — takrat sem bil še predrzen mlad poba. Med odmorom sem se približal ter se mu predstavil za moža tiska. Več nisem mogel.« »Naj vas vrag vzame!« je zarjul nad mano. »Saj vendar veste, da se ne dam gnjaviti!« Holley se je zasmel. »Toda, kar sem tedaj tako slabo začel, bom morda nocoj slavno dokončal!«

Skalnati griči so zaostali in pred njima se je razprostrl čuden, nov svet. Med zvezdami in njihovim kovinskim sijem se je prikazal ozek polmeseč, ki je s svojo bomo svetlobo vdahnil grozo sivi puščavi, brezkončni in skrivnostni.

5.

Will Holley je previdno krmaril svoj avto navzdol po skalnatem klancu. Dospela sta na puščavska tla, koder je bila pot označena z redkimi kolesnicami med grmičevjem in po ledini. Luči avtomobila so iznenada splašile kunca, ki je zaspano čepel na robu pota. Bob je za ograjo iz bodeče žice zagledal celo vrsto palm in med drevjem razsvetljeno okno.

»Farma Alfala!« je pojasnil urednik.

»Za božjo voljo, zakaj neki žive ljudje v tej samotni?«

»Marsikdo kajpada zato, ker bi mu ljudje nikjer drugod ne dali miru. Pomisliti pa je tudi treba, da

pogoji za farmarja tukaj nikakor niso tako slabi: jabolka, citrone, hruške...«

»Kaj pa voda?«

»Kdor koplje, naleti na vodo. Maddenu na primer je bilo treba kopati le trideset čevljev globoko. Toda tako srečen je bil le on. Njegova farma leži tik ob strugi talne reke.«

Prihodnji plot je bil poslikan z vsakovrstnimi znaki ter okrašen z zastavicami, katere so v mesečini pošastno frfotale.

»Dattel City — tukaj, če boste verjeli vse, kar vam bodo povedali, gospod Eden, — leži zlato na cesti. Nihče še ne prebiva tu. Ampak, kdo ve? Mi smo občina, ki se razeveta! Moj uvodni članek prejšnjega tedna vam to pojasnjuje.«

Krepko sta se zibala z avtom vred, toda Holleye pesti so trdno držale za krmilo. Tu pa tam je stezalo drevo svoje lačne črne veje, kakor bi hotelo pograbit oba nočna popotnika; in čez sivo daljo je venomer žvižgal oster veter.

Drgetaje je privihnil Bob ovratnik. »Vedno moram misliti na staro pesem — o fantu, ki je prisegel, da bo deklo ljubil, dokler se pesek v puščavi ne ohladi!«

»Ta objuba ni kdo ve kaj prida. Ali je bil fant kak zrel tič, ali pa še nikdar ponoči ni bil v puščavi. Sploh pa: Ste li prvič na tej strani? Kakšen Kalifornijec pa ste prav za prav?«

Za vso obitelj!

59.-

Vrsta 2651-05

Prodajamo čevlje iz boksa in laka za isto ceno. Omo-
gočite svoji deci, da se ji
razvijejo nožice normalno.

199.-

Vrsta 2625-10

Za sprehod. - Najnovejši
model izrezanega čevlja s
kombinacijo krokodilove
imitacije in okusno za-
ponko. Priljubljen čevlj
zaradi izredno dobre pas-
forme.

199.-

Vrsta 1955-98

Iz jelenovega usnja ali fi-
nega laka, okusno okra-
šeni, s polvisoko lahko
peto. Ako želite eleganten
in udoben čevlj, pridite
k nam.

169.-

Vrsta 9805-05

Plesni čevlji iz najlep-
šega laka. Pristojajo vsaki
toaleti in lahko plešete v
njih vso sezono. Dobite
lahko poleg tudi okusno
zapon.

169.-

Vrsta 1937-22

Vi, ki ste izpostavljeni
štrapacu, rabite za pomlad
lažje čevlje. Evo jih, s
trpežnim gumijastim pod-
platom za neverjetno nizko
ceno.

249.-

Vrsta 9677-22 Din 249.-
Priljubljen čevlj naših stal-
nih odjemalcev. Izdelan iz
najfinejšega boksa z lahkim
usnjenim podplatom in gu-
mijasto peto. Imamo jih
v vseh velikostih in ši-
rinah.

VELIKA NOČ SE BLIŽA

Skrajni čas je, da napravite red glede svoje obuče. Od-
stranite, česar ne potrebujete, ponošeno dajte popraviti,
česar Vam pa manjka, izpopolnite z novimi pomladnimi
 modeli. Tu Vam nudimo mal pregled velike izbire, s ka-
tero so popolnoma založene naše prodajalne.

Poleg vsakega para čevljev si izberite pripadajoče nogavice.

169.-

Vrsta 1634-22

Za dijake. — Spomladi
odložite visoke čevlje in
jih zamenjajte z udobnimi
polčevlji iz boksa v črni
ali rjavi barvi.

89.-

Vrsta 3752-22

Za deževno in slabo vre-
me. Podplat je podšit in iz
močnega kravjega usnja.
Ti čevlji so primerni za
živahne dečke.

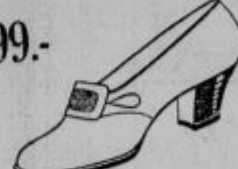
89.-

Vrsta 2642-30

Navadno hčerka ne mara
takih čevljev, kot jih
nosijo bratje. Zato smo
okrasili ta čevljevček.

199.-

Vrsta 2605-72

Praktičen izrezan čevlj
s polvisoko usnjeno peto,
izdelan iz finega boksa
rumene ali svetle moderne
barve z okusno zaponko.

129.-

Vrsta 3922-00

Športni čevljevček za dečke
iz rjavega boksa z okra-
šenim jezikom. Podplat
nabit z medenimi žeblički.
Za šolo in izlet.

149.-

Vrsta 3945-03

Spomladni čevlji za vsako
priložnost. Za vsakdanjo
hojo na trg iz boksa, za
občutljivi nogi iz ševroja.

49.-

Vrsta 4235-37

Lahki in zelo udobni čevlji
iz platna v sivi barvi s
trpežnim gumijastim pod-
platom, moški in ženski

169.-

Vrsta 3635-18

Polčevlji na zadrge so še
vedno priljubljeni radi svo-
je udobne in lepe oblike.

199.-

Vrsta 1805-15

Praktični izrezani čevljevčki
s polvisoko usnjeno peto,
narejeni iz finega boksa
rumeni ali svetle moderne
barve z okusno zapon.

199.-

Vrsta 1245-63

Čevljevčki na špango s pol-
visoko peto iz rjavega se-
miša z usnjenim okrasom
ali v raznih modnih barvah.

199.-

Vrsta 1625-26

Lahki čevljevčki s polvisoko
leseno peto okusno kombi-
nirani, a narejeni iz najfi-
nejšega materiala. Imamo
jih iz laka in boksa.

69.-

Vrsta 9875-05

Elegantni čevlj s špango
iz črnega baržuna (somota)
z visoko peto. Priljubljen
je radi svoje enostavnosti.

69.-

Vrsta 9815-03

Elegantni salonski čevlj-
ček iz črnega somota (bar-
žuna). - Vedno potrebni
dama doma, pripravi tudi
za vsakdanji ples.

199.-

Vrsta 5605-27

K pomladni obleki za iz-
prehod si nabavite tudi te
lepe izrezane čevljevčke.
Okrašeni s kačjim usnjem
z visoko peto prikazujejo
pariško modo.

199.-

Vrsta 9675-38

Kako Vam ugajajo ti krasni
čevljevčki? Okrasili smo
jih okusno s kombinacijo
raznih barv. Pridite, da
Vam jih pokažemo.

69.-

Vrsta 9175-03

Poleg satenastih in atla-
sovih črnih in v raznih
barvah imamo za poletje
čevljevček izdelan iz belega
rips-platna k lahni letni
obleki.

59.-

Vrsta 7047

Kadar jutraj vstanete iz
tople postelje, natakните
te copate. Kadar pridete
domov od dela, jih zopet
rabite, da si odpočijete
noge. Za to nizko ceno
jih lahko kupi vsakdo.

Ur 144.

249.-

Vrsta 9637-21

Na zahtevo mnogih naših
odjemalcev prinašamo to
pomlad novo koničasto
obliko. Garderoba elegant-
nega gospoda ni mogoča
brez teh čevljev in sicer
v laku, črnem ali rjavem
boksu.

249.-

Vrsta 6627-08

Eleganten udoben čevlj
za odličnega gospoda. —
Športniki na terenu in oni
na tribunah ne morejo biti
brez čevljev te oblike.

249.-

Vrsta 7837-21

Ta koničasta fazona je
okus odličnega gospoda.
Izdelana je na okvir iz
najboljšega laka z usnjeno
peto.

249.-

Vrsta 6637-11

Ako nosite obleko iz angle-
ske tkanine, ne morete biti
brez te oblike športnih
čevljev, ki so narejeni iz
najboljšega boksa, a okra-
šeni z okusnimi vzorci
luknjic. Imamo jih v črni
in rjavi barvi.

169.-

Vrsta 3967-22

Moški čevlji iz la boksa
za štrapac, z nakovanim
podplatom. — Trpežni in
udobni, ne žulijo ne noge
ne žepa.

Rata